

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om finansieringsverksamhet samt vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en lag som reglerar yrkesmässig finansieringsverksamhet. Lagen skall gälla yrkesmässigt erbjudande av finansiering, för tillgångar som ett kreditinstitut för egen räkning anskaffat hos allmänheten och som skall återbetalas.

Depositionsbankernas verksamhet skall fortsättningsvis regleras genom särskild lagstiftning.

Den föreslagna lagen gäller förutom hypoteksbanker, kreditaktiebolag och hypoteksföreningar, vilkas verksamhet redan nu regleras i lag, dessutom all annan yrkesmässig finansieringsverksamhet, som uppfyller förutsättningarna för att tillämpa lagen. Det föreslås att lagen om hypoteksbanker och lagen och kreditaktiebolag upphävs.

Finansieringsverksamhet får enligt förslaget bedrivas endast med stöd av koncession. Finansministeriet beviljar koncession och fastställer stadgarna eller bolagsordningen för de kreditinstitut som faller inom lagens tillämpningsområde. Kreditinstitutens verksamhet skall övervakas av bankinspektionen.

Endast de kreditinstitut och depositionsbanker som avses i lagen skall ha rätt att bedriva yrkesmässig finansieringsverksamhet. Denna verksamhet omfattar dels traditionell skuldebrevsfinansiering, dels bl.a. finansiering av fakturafordringar, finansiering av avbetalningsköp samt kreditkortsfinansiering. Utöver den egentliga finansieringsverksamheten kan ett kreditinstitut också bedriva annan i lagen definierad rörelse, så som garantiverksamhet och handel med värdepapper. Den rörelse som är tillåten för kreditinstituten skall, med undantag av mottagande av depositioner av allmänheten, motsvara den rörelse som är tillåten för depositionsbankerna.

Ett kreditinstituts aktie-, andels- eller grundkapital skall vara minst 25 miljoner mark. Finansministeriet kan av särskilda skäl bevilja

ett kreditinstitut rätt till ett lägre kapital. Kapitalet skall emellertid alltid vara minst fem miljoner mark.

Kreditinstitutens soliditet definieras på samma sätt som depositionsbankernas. Soliditeten fastställs som en relation mellan kreditinstitutets eget kapital och dess fordringar, investeringar och poster utanför balansräkningen. För de olika kapitalposterna uppställs vissa minimikrav på kapitalet utgående från vilka risker de är förknippade med. Ett kreditinstitutets verksamhet begränsas sålunda av dess egna kapital och riskerna i verksamheten. Soliditetskraven utsträcks till att omfatta även kreditinstitutens koncerner. Det allmänna soliditetskravet föreslås kompletterat med ett förbud mot alltför stor koncentrerings av fordringar och ansvarsförbindelser.

Enligt den föreslagna lagen skall ett kreditinstitut sköta sin likviditet så att det i alla situationer med beaktande av likviditetsriskerna kan trygga likviditeten. Bankinspektionen föreslås meddela närmare föreskrifter om kreditinstitutens likviditet.

I lagen föreslås dessutom stadganden om bildande och förvaltning av ett kreditinstitut, om revision och bokslut, rörelse, tystnadsplikt, kundskydd och tryggnad av konkurrensen, fusion, avbrytande och avslutande av verksamheten samt straff-, vites-, ikraftträdelse- och övergångsstadganden.

I propositionen föreslås också ändringar i lagen om depositionsbankernas verksamhet, lagen om bankinspektionen, lagen om obligations- och debenturelån samt andra masskuldebrevslån, lagen om utlänningars rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland samt i vissa andra lagar.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1992.

INNEHÅLLNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	1.4. Lagen om bankinspektionen.....	30
ALLMÄN MOTIVERING.....	3	1.5. Lagen om ändring av lagen om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån	30
1. Nuläget	3	1.6. Lagen angående rättighet att idka näring.....	30
1.1. Lagstiftning	3	1.7. Lagen om konsumentombudsmannen	30
1.2. Olika former av finansieringsverksamhet ..	4	1.8. Lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningar rätt att äga och besitta fast egendom och aktier.....	31
1.2.1. Hypoteksbankernas verksamhet.....	4	1.9. Lagen om hypoteksföreningar	31
1.2.2. Hypoteksföreningarnas verksamhet.....	5	1.10. Lagen om värdepappersförmedlingsförelse	32
1.2.3. Kreditaktiebolagens verksamhet.....	5	1.11. Värdepappersmarknadslagen.....	32
1.2.4. Finansbolagens verksamhet.....	5	2. Ikraftträdande	32
1.2.4.1. Finansiering av avbetalningsköp	6	LAGTEXTER.....	33
1.2.4.2. Finansieringsleasing	7	1. Lag om finansieringsverksamhet.....	33
1.2.4.3. Finansiering av fakturafordringar dvs. factoring.....	7	2. Lag om ändring av lagen om depositionsbankernas verksamhet	40
1.2.4.4. Finansiering av köpfakturer (confirming).....	8	3. Lag om ändring av lagen om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland.....	41
1.2.5. Kreditkort	8	4. Lag om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen	43
1.2.5.1. Kreditkortsverksamhetens struktur	8	5. Lag om ändring av 5 och 18 §§ lagen om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån	43
1.2.5.2. Kredit i förening med kreditkort	9	6. Lag om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring	44
1.3. Förändringar på finansieringsmarknaden ..	10	7. Lag om ändring av 8 § lagen om konsumentombudsmannen	44
1.4. Behovet av lagstiftning.....	11	8. Lag om ändring av 24 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier.....	44
1.5. Internationell jämförelse.....	11	9. Lag om ändring av lagen om hypoteksföreningar	45
1.5.1. Sverige.....	11	10. Lag om ändring av 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse	46
1.5.2. Norge.....	12	11. Lag om ändring av 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen	46
1.5.3. Danmark	12	BILAGA.....	47
1.5.4. Förbundsrepubliken Tyskland	13	Parallelltexter till lagförslagen 2-11.....	47
1.5.5. Europeiska gemenskaperna	13		
2. Propositionens betydelse	14		
2.1. Mål	14		
2.2. Medel.....	15		
3. Ärendets beredning	17		
3.1. Beredningen.....	17		
3.2. Utlåtanden	14		
4. Propositionens verkningar i fråga om ekonomi och administration.....	18		
4.1. Verkningar i fråga om organisation och personal	18		
4.2. Statsekonomiska verkningar	18		
4.3. Verkningar i kreditinstituten.....	18		
DETALJMOTIVERING.....	19		
1. MOTIVERING TILL LAGFÖRSLAGEN ..	19		
1.1. Lagen om finansieringsverksamhet	19		
1.2. Lagen om depositionsbankernas verksamhet	29		
1.3. Lagen om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland	30		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Lagstiftning

De gällande lagarna om yrkesmässig finansieringsverksamhet bygger på principen om arbetsfördelning mellan olika typer av kreditinstitut. Kreditinstitut med olika slag av verksamhet regleras i separata lagar.

År 1986 avlät bankverksamhetskommittén sitt betänkande (kommittébetänkande 1986:2). Kommittén föreslog att alla depositionsbankers verksamhet skall regleras genom en enhetlig lag om depositionsbankernas verksamhet. För att fortsätta bankverksamhetskommitténs arbete tillsattes en banklagsarbetsgrupp, som avlät sitt betänkande år 1987 (kommittébetänkande 1987:41). Regeringens proposition, som baserade sig på betänkandet, avläts den 15 december 1989. Republikens President stadfäste den 28 december 1990 de av riksdagen godkända lagarna som ingick i regeringens proposition, nämligen lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90), affärsbankslagen (1269/90), sparbankslagen (1270/90) och andelsbankslagen (1271/90) samt lagen om ändring av lagen om Postbanken Ab (1272/90). Genom de nya lagarna, vilka trädde i kraft den 1 januari 1991, upphävdes de gamla banklagarna från år 1969. Lagen om depositionsbankernas verksamhet innehåller gemensamma soliditetsstadganden för alla depositionsbanker. Stadgandena har utarbetats med hänsyn till internationell praxis.

Enligt lagen om hypoteksbanker (545/69) är en hypoteksbank ett aktiebolag, som har till ändamål att av medel, som företrädesvis anskaffats genom obligationslån eller andra långfristiga lån, bevilja långfristiga amorteringslån huvudsakligen antingen mot in-teckningssäkerhet eller åt staten, kommuner, kommunalförbund och församlingar eller mot borgen som dessa ställt. Hypoteksbankerna har enligt lagen om skattelättnader för depositioner och obligationer (726/88) vid sidan av staten ensamrätt att emittera skattefria obligationer. Stadgandena om hypoteksbankers soliditet förutsätter att en hypoteksbanks egna kapital uppgår till

minst fyra procent av det sammanlagda beloppet av bankens förbindelser.

Hypoteksbankernas verksamhet begränsas på många sätt i lag. En hypoteksbank får sålunda uppta kortfristiga krediter endast för tillgodoseende av ett tillfälligt penningbehov. En hypoteksbank skall till bankinspektionen överlämna en enligt villkoren för varje av banken ensam upptaget obligationslån ställd säkerhet minst till ett belopp, som motsvarar det sammanlagda nominella värdet av de obligationer, som vid vederbörande tidpunkt är i omlopp, och säkerhet enligt villkoren för varje sådant obligationslån, på vilket de av bankens förbindelser baserar sig vilka är solidariska med annan låntagares förbindelser, till ett av bankinspektionen godkänt belopp. Man har försökt förbättra hypoteksbankernas möjligheter att utveckla sin verksamhet genom lagen om ombildning av en hypoteksbank till affärsbank och fusion mellan en hypoteks- och en affärsbank (1109/89).

Enligt lagen om kreditaktiebolag (546/69) förstås med kreditaktiebolag ett aktiebolag som har till ändamål att huvudsakligen bedriva utlåning med tillgångar, vilka anskaffats med hjälp av obligationer eller andra masskuldebrev, och som inte är en affärsbank eller en hypoteksbank. Förutom kreditaktiebolagen har endast Postbanken Ab, affärsbankerna, sparbanksbankerna, andelsbankerna, hypoteksbankerna och hypoteksföreningarna rätt att bedriva utlåning av medel som anskaffats genom masskuldebrev. Stadgandena om kreditaktiebolagens verksamhet avviker väsentligt från stadgandena om andra kreditinstitut. Kreditaktiebolagen har sålunda rätt att bedriva en mera omfattande rörelse än hypoteksbankerna, men soliditetskraven på kreditaktiebolagen är i gengäld väsentligt högre på hypoteksbankerna. Ett kreditaktiebolags egna kapital skall uppgå till minst 20 procent av det sammanlagda beloppet av bolagets förbindelser.

Lagen om hypoteksföreningar (936/78) trädde ikraft från ingången av 1979. Enligt lagen är en hypoteksförening en kreditinrättning, som har till ändamål att av medel som främst anskaffats genom obligationslån eller andra

långfristiga lån bevilja långfristiga amorteringsslån, huvudsakligen mot inteckningssäkerhet eller åt staten, kommuner, kommunalförbund och församlingar eller mot borgen ställd av dessa. Soliditetskravet på hypoteksföreningarna motsvarar soliditetskravet på hypoteksbankerna.

Den gällande lagstiftningen täcker inte all yrkesmässig finansieringsverksamhet. Oreglerad är bl.a. leasing-, factoring- och kreditkortsverksamhet samt all annan sådan kreditgivning som bedrivs av andra än depositionsbanker och försäkringsbolag och där medelanskaffningen i regel sker på annat sätt än genom emission av masskuldebrev.

TABELL 1. Hypoteksbankernas balansomslutning, kreditstock, reserveringar och eget kapital 31.12.1989, miljoner mark

	Balans Mmk	Kredit stock Mmk	Reser- veringar Mmk	Eget kapital Mmk
Kansallisuottopankki Oy	1 445	1 004	32	117
OKO-Investeringsbanken	5 872	5 130	234	105
PSP-Kommunbank Ab	2 086	1 841	43	51
Fastighetsbanken i Finland Ab	8 550	6 837	261	170
Industribanken i Finland Ab	4 528	3 980	219	169
Ålands Hypoteksbank Ab	119	93	1	5

Hypoteksbankerna finansierar främst näringslivet och offentliga samfund. Deras kreditstock var vid utgången av år 1990 sammanlagt 18,9 miljarder mark. Näringslivets andel av kreditstocken var 48 %, de offentliga samfundens 30 % och hushållens 13 %. Hypoteksbankernas valutautlåningsandel uppgick till 8,6 % av kreditstocken.

Depositionsbankernas och hypoteksbankernas inhemska utlåning till allmänheten uppgick 31.12.1990 till sammanlagt 413 miljarder mark. Hypoteksbankernas andel därav utgjorde 4,5 %.

TABELL 2: Bankernas inhemska utlåning 31.12.1990

	milj. mk	%
Affärsbankerna	232 887	56.4
Sparbankerna	85 554	20.7
Andelsbankerna	75 637	18.3
Hypoteksbankerna	18 729	4.5
Sammanlagt	412 807	100.0

Hypoteksbankerna skaffar medel för kreditgivningen närmast genom obligationslån och andra långfristiga lån. Hypoteksbankerna skaffar merparten av mellan på den inhemska

1.2. Olika former av finansieringsverksamhet

Nedan granskas de finansieringsformer som erbjuds av andra än depositionsbanker och försäkringsbolag.

1.2.1. Hypoteksbankernas verksamhet

Vid utgången av år 1990 fanns det i Finland sex verksamma hypoteksbanker, vilka alla var dotterbolag till någon depositionsbank. Hypoteksbankernas sammanlagda balansomslutning den 31 december 1990 var 22,6 miljarder mark.

kapitalmarknaden. Åren 1980-1990 emitterade hypoteksbankerna sammanlagt 11 719 miljoner mark i skattefria lån till allmänheten, vilket var 23,4 % av totalbeloppet emitterade skattefria obligationslån. Åren 1980-1990 emitterade hypoteksbankerna 10 683 miljoner mark i skattepliktiga lån till allmänheten, vilket var 16,9 % av alla skattepliktiga lån till allmänheten som emitterades på den inhemska marknaden. Av den lånestock som de emitterade inhemska masskuldebrevens representerade 31.12.1990, utgjorde hypoteksbankernas andel 19,2 %.

TABELL 3: Inhemska masskuldebrevsemissioner till allmänheten åren 1980-1990, miljoner mark

	Skattefria lån, totalt	Hypoteks- bankernas skattefria lån	Skatte- pliktiga lån	Hypoteks- bankernas skatte- pliktiga lån
1980	2 633.5	483.0	150.0	50.0
1981	2 383.6	458.0	196.0	30.0
1982	3 068.2	600.0	473.9	25.0
1983	3 882.4	700.0	1 151.0	80.0
1984	5 336.3	950.0	1 946.8	150.0
1985	6 394.4	1 350.0	8 069.7	585.0

	Skattefria lån, totalt	Hypoteks- bankernas skattefria lån	Skatte- pliktiga lån	Hypoteks- bankernas skatte- pliktiga lån
1986	7 486.8	1 799.0	5 987.4	1 365.0
1987	8 829.8	2 090.0	9 408.9	1 405.0
1988	6 522.0	1 565.0	7 861.0	617.0
1989	2 967.2	1 117.0	10 661.3	2 252.0
1990	607.0	607.0	17 259.5	4 124.0
Tot.....	50 111.2	11 719.0	63 165.5	10 683.0

Eftersom hypoteksbankernas verksamhet till stora delar baserar sig på finansiering som skaffats genom obligationer, har lagstiftningen om obligationer en stor betydelse för hypoteksbankernas verksamhetsförutsättningar. Genom att emittera skattefria obligationslån har hypoteksbankerna skaffat förmånlig finansiering närmast för investeringskrediter till näringslivet och kommunerna.

1.2.2. Hypoteksföreningarnas verksamhet

Finland har för närvarande en verksam hypoteksförening, dvs. Finlands Hypoteksförening. Den grundades år 1860.

Hypoteksföreningen har under 1980-talet främst beviljat bostadslån. Lån till marknadsbestämda räntor beviljas både egnaheimsbyggare och köpare samt aktiebostadsköpare i hela landet. Även bostadsaktiebolag beviljas lån för saneringsarbeten.

En avsevärd del av Hypoteksföreningens verksamhet utgörs av avtalsbaserade finansieringsjänster för pakethustillverkare. Hypoteksföreningen sköter även bostadslåneverksamheten för vissa företags anställda. Hypoteksföreningen har av statsmedel förmedlat lån till jordbrukare och idkare av naturnäringar. Finlands Hypoteksförening skaff medel främst genom att emittera masskuldebrev samt genom att uppta skuldebrevslån hos arbetspensionsanstalter och andra finansieringskällor.

Finlands Hypoteksförenings lånestock var den 31 december 1990 ca 1 607 miljoner mark och antalet lån ca 24 000.

1.2.3. Kreditaktiebolagens verksamhet

Kreditaktiebolagen bedriver utlåning främst av medel som de skaffat genom obligationer och andra masskuldebrev. I regel beviljas kre-

dit riskfritt mot betryggande säkerheter. De viktigaste kreditaktiebolagen är samma inom specialsektorer. Utvecklingsområdesfonden Ab riktar in sig på små- och medelstor industri och Finlands Exportkredit Ab på exportföretag. Industrialiseringsfonden Ab har specialiserat sig på venture capital-verksamhet och företagsanalyser.

TABELL 1: Kreditaktiebolagens balansomslutning, kreditstock, reserveringar och eget kapital 31.12.1990, miljoner mark

	Balans	Kredit- stock	Reser- veringar	Eget kapital
Utvecklingsområdesfonden Ab	4 763	4 146	—	630
Finlands Exportkredit Ab	28 239	18 302	1 244	1 438
Industrialiseringsfonden Ab	5 355	2 534	351	499

Då det gäller kreditgivning som är förknippad med risker har kreditaktiebolagen satsat mycket på riskhantering genom företagsanalys och balansanalys. Företagsanalyser görs även för utomståendes räkning.

Kreditaktiebolagen får investera i andra sammanslutningars aktier och andelar endast till ett belopp som motsvarar det egna kapitalet. Kreditaktiebolagen kan således göra långsiktiga strategiska investeringar i börsnoterade företags aktier. Däremot får de inte bedriva värdepappershandel. Under de senaste åren har investeringar i bolag som etablerar sig eller utvecklar sin verksamheten blivit ett allt viktigare verksamhetsområde. Denna verksamhet kompletteras med aktivt deltagande i utvecklandet av det bolag som beviljas kredit (venture capital-verksamhet).

Kreditaktiebolagen erbjuder också olika utvecklings- och konsulttjänster. T.ex. i samband med företagsregleringar (företagsförvärv, management buy-out och andra arrangemang) kan kreditaktiebolagen erbjuda många serviceformer. Till denna del av verksamheten hänför sig också kreditaktiebolagens förvaltningservice för riskföretag som bildats av utomstående.

1.2.4. Finansbolagens verksamhet

Karaktéristiskt för finansbolagens verksamhet i Finland är att återbetalningen av finansi-

eringen tryggas genom en tredje parts betalningsskyldighet eller genom att finansbolaget förbehåller sig äganderätten till hyresobjektet. Finansieringsverksamhet kan i allmänhet bedrivas helt eller delvis utan sådana säkerheter som normalt förekommer i bankverksamhet. Många finansieringsformer inkluderar jänster i form av övervakning och indrivning av fordringar samt statistikföring.

Finansbolagsverksamheten fick sin början i och med finansieringen av avbetalningsköp. I mitten av 1960-talet började man i vårt land bedriva factoring- och leasingverksamhet. Samtidigt grundades två factoringbolag och två leasingbolag. Bolagen (med undantag för de bolag som huvudsakligen bedriver kreditkortsverksamhet) och deras huvuddelägare framgår av följande förteckning:

Finansbolag	Moderbank/bankgrupp
Suomen Yritysrähoitus Oy	Föreningsbanken i Finland Ab
Kansallisrahoitus Oy	Kansallis-Osake-Pankki
SCAB-finansiering Ab	Sparbankernas Central Aktie-Bank och sparbankerna
PSP-rahoitus Oy	Postbanken Ab
Op-Rahoituskeskus Oy	Andelsbankernas Centralbank Ab och andelsbankerna
STS-rahoitus Oy	STS-Banken Ab
ÅAB Finans Ab	Ålandsbanken Ab
United Leasing Ab	Ålandsbanken Ab

Även vissa utlandsägda banker har egna finansbolag. Deras verksamhet har emellertid varit obetydlig. Av de andra finansbolagen, som inte är bankägda, marknadsför vissa sin service till allmänheten medan andra har bundit sig att finansiera vissa tillverkares, importörers eller leverantörers produkter. Sådana bolag är bl.a. Independent Rahoitus Oy, Monetärahoitus Oy och Oy Ford Rahoitus Ab. I vårt land finns över 60 sammanslutningar som huvudsakligen sysslar med finansieringsverksamhet. På några undantag när är de alla aktiebolag.

Till en början finansierade finansbolagen sin verksamhet endast med pengar som de lånade av banker och försäkringsbolag. Situationen förändrades emellertid i slutet av 1970-talet. Då började finansbolag inom ramen för den fria räntebildningen styra medel till låntagarna. I praktiken opererade finansbolagen genom att erbjuda företag en möjlighet att investera kort-

fristiga medel i av finansbolagen utgivna skuldebrev mot högre ränta än den normala bankräntan. Finansbolagen skaffade medel på den fria marknaden bl.a. i form av notariatskulder (år 1990 4 958 milj.mk) samt på kapitalmarknaden bl.a. i form av masskuldebrevslån (år 1990 3 647 milj.mk). Finansbolagen emitterar företagscertifikat i en allt större skala.

Finansbolagens expansiva verksamhet avspeglar sig i hur den totala balansomslutningen i de bolag som är medlemmar i Suomen Rahoitusyhtiöiden Yhdistys r.y. har utvecklats under de senaste åren.

år	balansomslutningar vid årets slut mrd. mk
1980.....	2,7
1981.....	4,9
1982.....	7,2
1983.....	10,0
1984.....	12,9
1985.....	16,9
1986.....	19,7
1987.....	22,5
1988.....	28,3
1989.....	33,3
1990.....	34,4

De finansbolags balansomslutningar som tagits med i Statistikcentralens finansbolagsstatistik ökade år 1990 med 4 % till c 43 miljarder mark.

Enligt Statistikcentralen var finansbolagens verksamhet i slutet av år 1989 uppbyggd på följande sätt:

Avbetalningsköp.....	31 %
Köpfaktura.....	12 %
Factoring.....	5 %
Kreditkort.....	14 %
Hyresavtal.....	1 %
Notariat.....	6 %
Övriga.....	31 %

1.2.4.1. Finansiering av avbetalningsköp

I och med att avbetalningsköp blev allmänare och orsakade problem både i fråga om säkerheterna och skötseln uppstod det finansbolag i Finland. Den ursprungliga formen för finansiering av avbetalningsköp är överföring av avbetalningsavtal för finansiering. Detta innebär att säljaren överför sin på avbetalning-

savtalet baserade fordran på ett finansbolag. Finansbolaget betalar omgående till säljaren ett belopp som motsvarar köparens skuld minskad med bl.a. finansieringsräntan. Finansbolaget underrättar köparen om överföringen. Om köparen inte trots sedvanliga indrivningsåtgärder betalar köpesumman, inlöser säljaren avbetalningsavtalet. Om säljaren är betalningsförmögen, kan finansbolaget ansöka om redovisning enligt lagen om avbetalningsköp (91/66) och sälja objektet för att erhålla betalning för sina fordringar. Finansbolagen kan därför erbjuda säljaren finansiering av avbetalningsköp helt eller delvis utan bankgarantier.

Förhållandet mellan finansbolaget och säljaren baserar sig på ett finansieringsavtal. I detta avtalas bl.a. om finansieringens maximibelopp, räntan samt om andra rättigheter och skyldigheter för finansören och säljaren. Säljaren bär i regel den kommersiella kreditrisken. Finansören är skyldig att sköta bl.a. avbetalningsfordringarnas reskontra, betalningsregistreringar, ge akt på förfallodagar samt sköta det gottgörelseförfarande som följer om avbetalningsskulden betalas i förtid.

När säljaren erbjuder ett avbetalningsavtal för finansiering skall finansbolaget inom utsatt tid bestämma om det åtar sig att finansiera avtalet. Finansbolaget skall härvid bl.a. försäkra sig om att köparen är solvent och att man vid köpet har följt lagen om avbetalningsköp, lagen om kreditvillkor inom avbetalningshandeln (622/62) samt konsumentskyddslagens (38/78) stadganden om konsumentkrediter.

Överföring av avbetalningsavtal är en finansieringsform som utnyttjas av industrin samt både parti- och minuthandeln. De viktigaste objekten för avbetalningsköp är arbetsmaskiner inom industrin och lantbruket, bilar, möbler, hushållsmaskiner, båtar och hemelektronik.

1.2.4.2. Finansieringsleasing

Leasing är finansieringsverksamhet i form av uthyrning. Leasing lämpar sig främst för finansiering av sammanslutningars och näringsidkares anskaffningar.

Finansbolaget köper ett av kunden utsett hyresobjekt och överlåter besittningsrätten på kunden, som blir skyldig att betala hyra.

Leasingperioden är i allmänhet 3-6 år. I specialfall kan perioden vara ännu längre. Finansbolagets och hyrestagarens inbördes rät-

tigheter och skyldigheter fastställs i leasingavtalet. Hyresavtalet undertecknas alltid innan finansbolaget gör en bindande beställning hos den som säljer leasingobjektet. Då leasingperioden löpt ut kan kunden i allmänhet förlänga besittningsrätten med ett år i sänder eller säga upp avtalet.

Leasingverksamheten orsakar inga större problem i fråga om säkerhetsarrangemangen, eftersom finansbolaget äger leasingobjektet. Konkurs, beslag och eller andra åtgärder som riktar sig mot hyrestagarens egendom utgör inte en sådan risk, för vilken finansbolaget behöver kräva säkerheter av hyrestagaren. Konjunkturkänsliga finansieringsobjekt och specialutrustning kan bli riskabla för finansbolaget. Finansbolaget förutsätter i många fall att säljaren köper tillbaka objektet, om hyrestagaren inte fullgör leasingavtalet.

1.2.4.3. Finansiering av fakturafordringar dvs. factoring

Factoring används för finansiering av fakturafordringar. För säljaren frigörs därmed medel som annars vore bundna i fordringar. Samtidigt övergår reskontran och indrivningen i allmänhet på finansbolaget.

Factoringverksamheten baserar sig på ett finansieringsavtal mellan finansbolaget och säljaren. Genom avtalet förbinder sig finansbolaget att finansiera säljarens fakturafordringar, sköta indrivningen samt göra upp rapporter och statistik.

Säljaren å sin sida förbinder sig att på finansbolaget överföra de fordringar som avses i finansieringsavtalet, underrätta köparen om överföringen samt betala ett överenskommet pris för finansieringen och tjänsterna. Vidare kommer parterna överens om andra frågor som är viktiga för verksamheten, så som grunderna för finansieringen, sättet för beräkning av räntan, grunderna för ändring av räntan samt tjänsternas art och pris.

Sedan köparen fått veta att säljaren överfört sin fordring till finansbolaget, kan köparen fullgöra sin betalningsskyldighet endast genom att betala skulden till det finansbolag som nämns i meddelandet. Om betalning sker till säljaren, befrias köparen inte från sin betalningsskyldighet gentemot factoringbolaget. I övrigt påverkar factoringförfarandet inte avtalsförhållandet mellan köparen och säljaren.

Köparen har t.ex. rätt att göra invändningar mot leveransen till säljaren, som skall meddela finansbolaget detta och vid behov ge köparen en gottgörelsefaktura som även skall tillställas finansbolaget.

Finansbolaget tryggar återbetalningen av sin finansiering genom köparens betalningsskyldighet, som baserar sig på de av säljaren överförda fordringarna. Finansiering är därför möjlig antingen helt eller delvis utan vanliga banksäkerheter. Detta förutsätter dock att finansbolaget har tillräcklig sakkunskap och teknisk beredskap att bedöma köparens solvens samt att sköta de fordringar som säljaren har överfört. Det är dessutom viktigt att säljarens kontofordringar är spridda på en tillräckligt stor kundkrets.

I internationella sammanhang avses med factoring att finansbolaget påtar sig ansvaret också för den kommersiella kreditrisken i det fall att köparen är betalningsoförmögen. I inhemsk factoring är det praktiskt taget alltid säljaren som bär den kommersiella risken om köparen är finländare. Vid exportfordringar övergår den kommersiella risken på finansbolaget.

1.2.4.4. Finansiering av köpfakturor (confirming)

I internationell finansieringsverksamhet avsågs ursprungligen med confirmingverksamhet ett av ett finansbolag till en säljare riktat brev, vari finansbolaget förbinder sig att till säljaren betala ett av en köpare beställt varuparti, om köparen inte fullgör sin betalningsskyldighet. Initiativet till ett sådant brev togs i allmänhet av köparen. Köparen betalade i allmänhet ett arvode till finansbolaget för betalningsförbindelsen. Arvodet kunde också betalas av säljaren. Finansieringen genom confirming-förfarandet var ett tilläggsavtal mellan finansbolaget och köparen.

I Finland är confirming alltid bundet till finansiering, varför verksamheten till sitt innehåll snarast motsvarar finansiering av köpfakturor. Avtal om confirming sluts genom ett finansieringsavtal. Finansbolaget förbinder sig att till säljaren eller säljarna betala vissa av köparens räkningar eller finansiera dem upp till ett visst belopp. Köparen förbinder sig att på det sätt som stipuleras i finansieringsavtalet till finansbolaget betala värdet av de räkningar

som finansbolaget erlagt till säljaren eller säljarna, jämte avtalade arvoden och räntor. Som säkerhet kan finansbolaget antingen använda sedvanliga bankgarantier eller till bolaget i samband med någon annan finansieringsverksamhet överförda fordringar som samma kund fått och som tryggar finansieringen.

Confirming lämpar sig för finansiering av omsättnings- och anläggningstillgångar. Under de senaste åren har confirmingförfarandet utvecklets så att det också lämpar sig för långfristig finansieringsverksamhet. Även tillämpningsområdet har utvidgats.

1.2.5 Kreditkort

Kreditkortsverksamheten har ökat inom ramen för olika handelsgrupperingar, oljebolag samt banker och deras kreditkortssammanslutningar. Först i ett senare skede började finansbolagen, som närmast ägs av banker, bevilja kreditkort. Kreditkortsverksamheten behandlas därför separat från finansbolagens övriga verksamhetsformer, som besrovs ovan.

1.2.5.1. Kreditkortsverksamhetens struktur

Vid köp med kreditkort används som köpa-identifikation ett i allmänhet av plast tillverkat kort med vissa personuppgifter. Kortet används till att stämpla köpverifikat som köparen bekräftar med sin namnteckning.

Den sammanslutning som beviljat kreditkortet ingår med kreditkortsinnehavaren en förbindelse som innebär att denne berättigas att inom överenskomna gränser göra kreditkortsinköp. På basis av säljarens fakturering betalar den sammanslutning som beviljat kreditkortet det belopp som köpverifikaten anger och fakturerar därefter kreditkortsinnehavaren. Innehavaren av kreditkortet betalar summan till den sammanslutning som beviljat kreditkortet.

Vid köp med kreditkort övergår äganderätten till köpobjektet omedelbart på köparen, medan t.ex. vid avbetalningsköp säljarens ställning tryggas genom ett ägar- och återtagsförbehåll. Vid kreditkortsinköp får säljaren i allmänhet betalning av den sammanslutning som beviljat kreditkortet inom en viss avtalad tid, oberoende av köparens prestation. Det är således kreditkortssammanslutningen som svarar för en eventuell kreditförlust. Med stöd av

konsumentskyddslagen kan en konsument vägra betala köpesumman till finansbolaget, om han har en sådan rätt gentemot säljaren.

Det enklaste avtalsförhållandet uppkommer då kreditkortsinnehavaren kan göra kredituppköp endast hos den sammanslutning som beviljat kreditkortet och dessutom eventuellt hos ett dotterbolag i samma koncern eller hos en sammanslutning som annars hör till samma intressegrupp som den sammanslutning som beviljat kreditkortet. Sådana kreditkort kallas specialkreditkort.

Två eller flera kreditkortsbolag kan komma överens om att deras kort får användas i kors. Då föreligger dels ett avtal mellan respektive kreditkortsbolag och kreditkortsinnehavaren, dels ett avtal mellan kreditkortsbolagen inom vilken tid och genom vilket förfarande de betalar till varandra för kreditkortsuppköp som kunden gjort hos den andra sammanslutningen, samt vilken faktureringsprovisionen är. Varje kreditkortsbolag fakturerar sina egna kreditkortsinnehavare både för inköp hos den egna sammanslutningen och hos sammanslutningar som det ingått avtal med. I systemet kan ingå antingen en separat faktureringscentral eller en faktureringscentral som arbetar i anslutning till något av kreditkortsbolagen och som fakturerar alla kreditkortsinnehavare och förmedlar betalningar till alla sammanslutningar som hör till systemet.

En egentlig kreditkortssammanslutning är en sammanslutning som inte saluför några varor eller tjänster och vars kreditkort kreditkortsinnehavaren kan använda i alla sammanslutningar som hör till kreditkortskedjan.

Antalet sammanslutningar som hör till en kreditkortskedja kan variera från några tiotal till flera miljoner. Kreditkortssammanslutningen meddelar kreditkortsinnehavaren vilka som hör till kedjan antingen genom en förteckning som uppdateras eller t.ex. genom att fästa sitt märke på medlemsföretagens dörr eller fönster.

I avtalet mellan kreditkortssammanslutningen och medlemsföretaget avtalas om medlemsföretagets skyldighet att ge ut sina varor till kreditkortsinnehavare utan att kräva kontantbetalning, sedan medlemsföretaget först identifierat kreditkortsinnehavaren på överenskommet sätt. Kreditkortssammanslutningen är skyldig att inom viss tid utge betalning till medlemsföretagen enligt köpverifikat. Med vissa universella kreditkort kan även kontanter

lyftas från banker eller representanter för kreditkortssammanslutningen.

Ett kreditkort kan även vara förenat med vissa bankkortsfunktioner. Med ett sådant kort kan kontanter lyftas från en bankautomat, varvid kundens bankkonto debiteras. Bankfunktionen omfattar även ett system som innebär att kreditkortssammanslutningen direkt kan debitera kortinnehavarens bankkonto har ingått om kunden ett avtal med banken om automatisk betalningstjänst.

1.2.5.2. Kredit i förening med kreditkort

Utgående från betalningstiden kan kreditkorten indelas i kort som används som betalningsmedel och egentliga kreditkort. Som betalningskort kan anses åtminstone de kreditkort där tiden mellan inköpet och betalningen är i genomsnitt 45 dagar och inte överstiger två månader, medan egentliga kreditkort är de kort där motsvarande period överstiger två månader. Den längsta gränsen för betalningstiden kan vara 12 eller 24 månader, eller t.o.m. längre.

Då kreditkort används som betalningsmedel uppbärs normalt ingen ränta på kredit som understiger två månader. Den sammanslutning som beviljat kreditkortet täcker sina kostnader med års-, anslutnings- och skötselavgifter som uppbärs hos kortinnehavaren samt i allmänhet också med provisioner som uppbärs hos säljarna.

Kreditkortsavtalet anger i allmänhet vilken ränta som kortinnehavaren skall betala. I vissa avtal beviljar kreditkortssammanslutningarna sina kunder en viss räntefri period. Räntan kan också vara progressiv och höjas då betalningstiden för den obetalda kontoskulden förlängs, men i allmänhet är räntan en fast månadsränta. I avtalen ingår ofta ett villkor som stipulerar att kortinnehavaren efter eventuella frimånader skall betala en viss procent av skuldsaldot eller av den nya kreditens belopp. I vissa fall kan det bli fråga om en permanent kredit, som kan öka eller minska. De sammanslutningar som beviljar kreditkort uppbär i allmänhet inte någon faktureringsavgift hos medlemmarna i kedjan eller också uppbär de en avgift som är liten i relation till de avgifter som uppbärs hos kreditkortskunderna.

Betalningsterminaler som elektroniskt registrerar kortköp genom avläsning av kreditkortets magnetband har blivit mycket populära

under de senaste åren. De elektroniska inköpen överförs i allmänhet en gång per dygn elektroniskt till affärens bank och kreditkortsinnehavarens konto debiteras i hans bank. De betalningsterminalsystem som finns i vårt land är kopplade till försäljningsställets kassasystem.

Aven antalet fristående betalningsterminaler har ökat. I slutet av år 1990 fanns det i vårt land över 25 000 betalningsterminalsystem. För närvarande görs i Finland försök med kort som "laddas" elektroniskt med ett kontantbelopp som kunden bestämmer och som även kan användas som "nyckel" till vissa andra funktioner (funktionskort, smart card, processor card). De blir sannolikt allmännare i slutet av 1990-talet.

1.3. Förändringar på finansieringsmarknaden

Den finländska finansieringsmarknaden har varit synnerligen ensidig. De traditionella bankkrediterna har dominerat. Sålunda har t.ex. värdepappersmarknaden spelat en underordnad roll vid förmedlingen av finansiering. Fram till mitten av 1980-talet har finansieringsmarknaden präglats av Finlands Banks reglering av penningmarknaden och kapitalrörelserna.

Finansieringsmarknaden utvecklades snabbt på 1980-talet. Också i Finland uppstod en fungerande marknad för kortfristig finansiering med instrument som var lämpliga för sekundärmarknaden. Även kapitalmarknaden, särskilt aktiemarknaden, har vuxit ut. Denna utveckling har bl.a. haft sin grund i en ökad förmögenhet, internationalisering av finansieringsverksamheten, ökad konkurrens samt minskad eller slopad reglering av penningmarknaden och valutaströmmarna.

Depositionsbankerna har traditionellt haft en stor betydelse för Finlands finansieringsmarknad. Deras andel av kreditstocken var i slutet av 1990 65 % av alla beviljade krediter, dvs. 472 miljarder mark. Den näst största kreditgivargruppen var försäkringsbolagen, vilkas andel av kreditstocken var ca 16 %, dvs. 115 miljarder mark. Hypoteksbankernas andel var 1 % och kreditaktiebolagens 3 %. Av krediter som beviljats privatpersoner utgjorde depositionsbankernas andel 56 % eller ca 174 miljarder mark och försäkringsbolagens andel 28 % eller ca 88 miljarder mark.

Avregleringen av marknaden har även resul-

terat i att det på finansieringsmarknaden utöver de traditionella reglerade kreditinstituten även i större utsträckning förekommer företag, t.ex. finansieringsföretag, som inte är reglerade. Också t.ex. vissa industriföretag verkar aktivt på finansieringsmarknaden.

I takt med att penningmarknaden utvecklades började man för att trygga företagets likviditet och tillfredsställa kortfristiga finansbehov i allt större utsträckning använda också kortfristiga finansieringsinstrument såsom företagscertifikat vid sidan av traditionella bankkrediter. Bankerna har å sin sida utvecklat sin medelansaffning till marknadspris genom att emittera stora mängder med bankcertifikat.

Den allt mångsidigare penningmarknaden har bl.a. inneburit att man tagit i bruk marknadsräntor, att nya finansieringsformer uppkommit samt, i takt med internationaliseringen och den ökade konkurrensen, nya möjligheter men också nya risker. Med tanke på den allmänna tilltron till finansieringsmarknaden innebär det en risk att en del av finansieringsverksamheten är helt oreglerad.

Förändringarna på marknaden har inte inskränkt sig enbart till modernisering av penningmarknaden – även värdepappersmarknaden har utvecklats. Aktiemarknadens betydelse för finansieringsförmedlingen har ökat. Börsbolagens sammanlagda aktiemissioner ökade åren 1980-1990 från 0,7 miljarder mark till 37,9 miljarder mark. Under det innevarande året har aktiemissionerna emellertid uppgått till endast 21 miljoner mark.

Företagen har i allt större utsträckning övergått till att vid sidan av traditionella bankkrediter utnyttja överförbara kreditformer, t.ex. masskuldebrevslån. Samtidigt har allmänheten erbjudits placeringsalternativ med god avkastning men med större risk än traditionella bankdepositioner.

Förändringarna på masskuldebrevsmarknaden märks främst på att lånetyperna blivit mångsidigare. I början av det föregående årtiondet bestod marknaden närmast av skattefria obligationslån som emitterats av staten och hypoteksbankerna. De skattefria obligationernas relativa betydelse har dock särskilt under de senaste åren minskat avgörande, på grund av räntefluktuationerna. I slutet av 1990 var masskuldebrev till ett sammanlagt värde av 116 miljarder mark i omlopp varav de skattefria obligationernas andel utgjorde 28 miljarder mark.

Också masskuldebrevsmarknaden har under de senaste åren internationaliserats. Denna utveckling har emellertid bromsats av det mellan år 1985 och början av 1990 gällande förbudet att sälja i mark utställda masskuldebrev till utlandet. De finländska företagen har dessutom i stor utsträckning gett sig ut på den internationella företagscertifikatsmarknaden.

1.4. Behovet av lagstiftning

De gällande lagarna om hypoteksbanker, kreditaktiebolag och hypoteksföreningar har stiftats med tanke på en reglerad finansieringsmarknad. På en reglerad finansieringsmarknad med en överstor efterfrågan på krediter har de inom reglerade förhållanden kunnat fungera lönsamt inom de föreskrivna gränserna.

Medan det tidigare var knappt om finansieringsmedel motsvarar tillgången numera efterfrågan och räntorna balanserar marknaden. Förändringarna på finansieringsmarknaden har en stor betydelse också för de ovan nämnda finansieringsinstitutens verksamhetsförutsättningar. De får i sin verksamhet bl.a. ta ränterisker, vilka inte inom ramen för den gällande lagstiftningen kan hanteras på samma sätt som t.ex. enligt affärsbankslagen.

Utvecklingen på finansieringsmarknaden skapar å andra sidan hela tiden nya finansieringsinstrument och nya möjligheter för bankernas affärsrörelse. Hypoteksbankernas, kreditaktiebolagens och hypoteksföreningarnas möjligheter att utnyttja dessa medel i sin rörelse är ytterst begränsade.

Den nya lagstiftningen om depositionsbanker beaktar utvecklingen på penningmarknaden och regleringen av den internationella finansieringsverksamheten. I övrigt är däremot den lagstiftning som reglerar yrkesmässig finansieringsverksamhet synnerligen föråldrad på grund av de förändringar som skett inom och kring finansieringsverksamheten. Lagarna är inte längre likvärdiga ens till den del kreditinstituten bedriver likadan verksamhet. T.ex. avviker soliditetskraven på olika kreditinstitut markant från varandra och motsvarar inte den internationella utvecklingen.

På grund av den föråldrade lagstiftningen har en betydande del av den yrkesmässiga finansieringsverksamheten, bl.a. finansbolagens verksamhet, förblivit oreglerad. Många företag

utanför den egentliga kreditinstitutssektorn bedriver antingen själva eller genom särskilda dotterbolag omfattande finansieringsverksamhet som är helt oreglerad. Lagstiftningen uppställer många förpliktelser och begränsningar för de kreditinstituts rörelse som omfattas av regleringen. Dessa förpliktelser och begränsningar gäller inte dem som bedriver finansieringsverksamhet som faller utanför regleringen. Skillnaderna förvanskar konkurrensförhållandena på finansieringsmarknaden.

Finansieringsmarknadens verksamhet bygger i stor utsträckning på det allmänna förtroendet för den. Det är svårt att upprätthålla förtroendet om inte verksamhetsförutsättningarna, t.ex. soliditetskraven, för de företag som bedriver yrkesmässig finansieringsverksamhet fastställs i lag. Följderna av störningar på finansieringsmarknaden inskränker sig inte nödvändigtvis enbart till finansieringsmarknaden och de företag som opererar på den, utan kan snabbt avspegla sig i hela statekonomin.

Regleringen inom Europeiska gemenskaperna och förhandlingarna om den europeiska ekonomiska sfären innebär att även Finland får behov av att reglera all yrkesmässig finansieringsverksamhet som motsvarar sådan kreditinstitutsverksamhet som definieras i Europeiska gemenskapernas första bankdirektiv (EEG, Nr 780/77).

1.5. Internationell jämförelse

1.5.1. Sverige

I Sverige regleras den yrkesmässiga finansieringsverksamheten av

- bankrörelselagen (1987:617)
- bankaktiebolagslagen (1987:618)
- föreningsbankslagen (1987:620)
- sparbankslagen (1987:619)
- försäkringsrörelselagen (1982:713)
- lagen om finansbolag (1988:606)
- lagen om kreditaktiebolag (1963:76)

Bankrörelselagen, bankaktiebolagslagen, föreningsbankslagen och sparbankslagen reglerar sparbankernas verksamhet. Finansbolagens verksamhet regleras i lagen om finansbolag. Den innehåller stadganden om bl.a. finansbolagens soliditet.

För finansieringsverksamhet förutsätts tillstånd. Tillstånd krävs alltid för företag som bedriver finansieringsverksamhet och som helt

eller delvis ägs av svensk eller utländsk bankinstitut eller dotterbolag till sådant institut. Tillstånd krävs också alltid för finansieringsverksamhet som är riktad till konsument och som inte hänför sig till avsättning av tjänster eller varor eller om nettovärdet av tillgångarna i verksamheten enligt en fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret är minst 50 miljoner kronor och det inte finns anledning att anta att värdet därefter har gått ned under detta belopp.

Tillstånd behövs dock inte om finansiering endast erbjuds i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av företaget, eller om finansiering erbjuds endast i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av ett annat företag i samma koncern och medel för verksamheten inte anskaffats från allmänheten, eller om finansieringserbjudandet endast tillgodoser behov inom en grupp näringsidkare med ekonomisk intressegemenskap och medel inte anskaffats från allmänheten. Tillstånd för finansieringsverksamhet behövs inte eller om bankinspektionen efter särskild prövning finner att verksamheten utgör en normal likviditetsförvaltning och inte kan anses ha ett självständigt syfte vid sidan av den huvudsakliga verksamheten. Tillstånd behövs inte heller om bankinspektionen finner att verksamheten driva utan vinstsyfte av en förening vars uppgift endast är att tillgodose finansieringsbehov hos föreningens medlemmar.

1.5.2. Norge

År 1988 stiftades en lag om finansieringsverksamhet och finansinstitut (lov om finansieringsverksamhet og finansinstitusjoner, 1988:44). Kreditinstitutens verksamhet regleras dessutom i affärsbanklagen (lov om forretningsbanker, 1961:40) och sparbankslagen (lov om sparebanker, 1961:41).

I lagen om finansieringsverksamhet och finansinstitut avses med finansinstitut ett bolag, företag eller annat institut som bedriver finansieringsverksamhet. Sådana företag är för närvarande

- affärsbankerna (forretningsbank)
- sparbankskerna
- finansieringsföretagen (finansieringsforetak)
- försäkringsbolagen (forsikringsforetak)

- kreditbolagen (kreditforetak)
- kreditförmedlingsbolagen (låneformidlingsforetak)

Som finansinstitut anses emellertid inte:

1. offentliga finansinstitut eller fonder,
2. stiftelser vars syfte inte är att bedriva näringsverksamhet,
3. förvaltningssammanslutningar som avses i lagen om aktiefonder,
4. värdepappersförmedlingsföretag,
5. företag vilkas finansieringsverksamhet endast omfattar företag i vilka de till följd av ägande har ett stort intresse att bevaka; sådana företag får inte uppta eller garantera andra än obligationslån eller lån som beviljats av ett kreditinstitut, en utländsk kreditgivare eller ett företag, i vilket det till följd av ägande har ett betydande intresse att bevaka,
6. intressekontor och andra motsvarande kreditgivare, vars medel skaffas genom medlemmarnas depositioner.

Med finansieringsverksamhet avses beviljande eller förmedling av kredit, ställande av säkerhet eller annat deltagande i finansiering av en verksamhet. Såsom finansieringsverksamhet anses inte

1. investeringar i kreditinstitut; som finansieringsverksamhet anses däremot förmedling av dylika investeringar till ett annat kreditinstitut eller annat mottagande av andras medel i och för återinvestering i ett annat penninginstitut,
2. förvärv av aktier eller andra andelar,
3. kredit som säljaren beviljar den som köper en vara eller tjänst,
4. uthyrning av fast egendom eller lösöre, med undantag för finansieringsleasing,
5. beviljande av kredit eller borgen för egna arbetstagare,
6. enstaka finansieringsprojekt.

Förutom genom den allmänna lagen om finansieringsverksamhet regleras kreditinstituten i flera bulagsrättsliga lagar. I dessa stadgas bl.a. om företagens förvaltning och rörelsens särdrag, t.ex. depositions- och försäkringsverksamhet.

1.5.3. Danmark

I Danmark regleras finansieringsverksamheten i följande lagar:

- lov om banker och sparekasser
- lov om visse kreditinstitutter

- lov om realkreditinstitutter
- lov om investeringsforeninger
- lov om forsikringsvirksomhed

Med kreditinstitut avses enligt lagen om vissa kreditinstitut finansieringsverksamhet som består av mottagande av medel som skall återbetalas samt kreditgivning för egen räkning. Ett kreditinstitut skall ha tillstånd av industriministeriet för sin verksamhet. Industriministeriet kan ställa villkor för rörelsen, bl.a. vad gäller dess omfattning. Industriministeriet kan meddela närmare föreskrifter för kreditinstituten. Ett kreditinstitut skall registrera sig hos bankinspektionen. I lagen finns inga detaljerade stadganden om t.ex. kreditinstitutens solvens eller rörelse. För att få koncession måste kreditinstitutet dock uppfylla de förutsättningar som stadgas i EG:s första bankdirektiv.

1.5.4. Förbundsrepubliken Tyskland

Tyskland har sedan 1985 haft en lag om kreditverksamhet (Gesetz über das Kreditwesen). Med bank avses i lagen ett företag, som bedriver någon form av bankverksamhet, om verksamheten är så omfattande att den kan anses utgöra affärsrörelse. Dylik verksamhet är bl.a. depositionsverksamhet och annan medelskaffning, kreditgivning, värdepappersförmedling, investeringsbanksverksamhet, handel med förbindelser, garantiverksamhet och betalningsrörelse.

I lagen stadgas bl.a. om krediträtningarnas soliditet, likviditet, investeringsbegränsningar, depositionsverksamhet samt koncentration av krediter, investeringar och förbindelser. Försäkringsbolag anses inte vara kreditinstitut. De skall dock precis som bankerna var tredje månad underrätta centralbanken om stora kredittagare.

1.5.5. Europeiska gemenskaperna

En av de första konkreta åtgärderna för förenhetligande av lagstiftningen om kreditinstitut vidtog år 1977, då det första bankdirektivet utfärdades. I direktivet ingick många centrala principer för förenhetligandet av lagstiftningen om finansieringsverksamhet. Genom direktiven försöker man framför allt skapa enhetliga förfaringsätt för koncession för och

tillsyn över de kreditinstitut som verkar i medlemsländerna. Enligt direktivets tillämpningsområde gäller det kreditinstitut (credit institution). Med kreditinstitut avses ett företag vars affärsrörelse antingen direkt eller indirekt innefattar mottagande av depositioner eller annan anskaffning av sådana medel hos allmänheten som skall återbetalas samt beviljande av krediter för egen räkning.

Största delen av hindren inom bankverksamheten kvarstod också efter att det första bankdirektivet hade utfärdats. För att avlägsna hindren godkände Europeiska gemenskapernas ministerråd år 1989 det andra bankdirektivet (EEG, Nro 646/89). Direktivet utgör grunden för förenhetligandet av kreditinstitutslagstiftningen rörande sammanslutningar. Direktivet bygger på tre grundprinciper, dvs. ömsesidigt erkännande av koncessioner, hemstatens tillsyn och förenhetligande av de viktigaste områdena av den reglering som gäller kreditinstitutens verksamhetsbetingelser.

Det andra bankdirektivet uppställer för kreditinstitut ett krav på ett grundkapital om minst 5 miljoner ECU. Tillsynsmyndigheterna i respektive land kan i exceptionella fall ge kreditinstitut av en viss typ tillstånd att ha ett lägre grundkapital. Kapitalet skall emellertid vara minst en miljon ECU. De nationella myndigheterna skall meddela Europeiska gemenskapernas kommission på vilka grunder undantag beviljats från kravet på minimikapital.

Enligt det andra bankdirektivet är ett kreditinstitut berättigat att i enlighet med sin koncession utöva alla de i direktiven nämnda verksamhetsformerna i alla länder som tillhör gemenskaperna. Verksamhetsformerna är

1. mottagande av depositioner från allmänheten och annan anskaffning av medel som skall återbetalas,
2. kreditgivning (bl.a. konsumentkrediter, inteckningslån, factoring och finansiering av handelsavtal),
3. finansieringsleasing,
4. betalningsrörelse,
5. betalningsmedel (kreditkort, resecheck och bankväxlar),
6. garantier och ansvarsförbindelser,
7. handel för egen eller kundernas räkning med följande instrument: (a) penningmarknadsinstrument (bl.a. check, kortfristiga skuldebrev, depositionsbevis) (b) utländsk valuta,

(c) finansieringsfutures och -optioner, (d) valuta- och ränteinstrument och (e) värdepapper,

8. aktieemissioner och därtill anslutena tjänster,

9. rådgivning och tjänster i anslutning till företagsförvärv, fusioner samt företags kapitalstruktur och strategiska arrangemang samt motsvarande frågor,

10. förmedling på penningmarknaden (money-broking),

11. aktieportföljer och placeringsrådgivning,

12. värdepappersförvaring,

13. kreditupplysning och

14. bankfacksuthyrning.

För att upprätthålla förtroendet för den internationella finansieringsverksamheten och trygga en jämbördig konkurrens mellan kreditinstitut i olika länder har under de senaste åren regleringen av kreditinstitutens soliditet förenhetligats både inom Europeiska gemenskaperna och Bank of International Settlement (BIS). BIS publicerade sommaren 1988 en rekommendation till soliditetstadganden för banker som bedriver internationell verksamhet. Enligt rekommendationen indelas balansposterna och utanför balansen stående poster i olika riskgrupper så att för poster som hör till olika grupper uppställs olika kapitalkrav. En banks egna kapital skall uppgå till minst 8 % av de med riskkoefficienter vägda posternas sammanlagda belopp. Europeiska gemenskapernas ministerråd godkände år 1989 ett direktiv om kreditinstituts eget kapital (EEG, Nr 299/89). Samma år godkändes även ett direktiv om kreditinstitutens soliditet (EEG, Nr 647/89). Direktiven motsvarar i stort BIS:s rekommendation.

År 1985 offentliggjorde Europeiska gemenskapernas kommission sitt förslag till direktiv om erbjudande av inteckningskrediter. Förslaget är ännu inte slutbehandlat.

2. Propositionens betydelse

2.1. Mål

Allmänhetens förtroende för finansieringsmarknaden är en grundförutsättning för ett fungerande finansieringssystem. Det är svårt att upprätthålla detta förtroende utan att genom lagstiftning fastställa allmänna handlingsdirektiv för marknaden. Regleringen av den yrkesmässiga finansieringsverksamheten bör främja upprätthållandet av förtroendet.

Syftet med regleringen av finansieringsverksamheten är framför allt att trygga den investerande allmänhetens ställning. Avsikten är att skydda de investerade medlen från typiska risker närmast genom soliditetsstadganden som innebär att det ställs minimikrav på kreditinstitutens egna kapital. Allmänhetens medel kan dessutom skyddas genom särreglering av olika finansieringsformer, närmast depositioner och obligationer.

Med tanke på rättsskyddet för dem som utnyttjar finansieringstjänster är det viktigt att kunderna får tillräcklig och riktig information om tjänsterna och med dem förknippade risker. Då finansieringsmarknaden utvecklas och de till buds stående alternativen blir allt fler, kommer också informationens betydelse att öka.

Kreditinstitutens viktigaste uppgift är att förmedla finansiering från ekonomienheter med finansieringsöverskott till ekonomienheter med finansieringsunderskott. Finansieringssystemet borde utvecklas så att förmedlingen blir möjligast säker, snabb och billig. En effektiv och fungerande finansieringsmarknad kan på lång sikt trygga finansinstitutens internationella konkurrenskraft och främja en störningsfri samhällssekonomi. Den lagstiftning som reglerar finansieringsverksamheten skall för sin del stöda förutsättningarna för en effektiv verksamhet på marknaden.

En effektiv marknad förutsätter att de som bedriver finansieringsverksamhet har jämbördiga konkurrensförutsättningar. Lagstiftningen intar en central ställning då det gäller att skapa dessa förutsättningar. För att konkurrensbetingelserna skall vara jämbördiga måste de företag som bedriver likadan verksamhet ha samma rättigheter och skyldigheter. Arbetsfördelningen mellan finansinstitut av olika slag borde så långt som möjligt utformas enligt marknadens behov och inte såsom nu av hur lagstiftningen definierat olika finansbolags uppgifter.

De krav som ställs på lagstiftningen, dvs. att den dels skall upprätthålla det allmänna förtroendet för marknaden, dels skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet, är i viss mån motstridiga. Denna motsättning är emellertid i stor utsträckning skenbar. Det är uttryckligen de som utnyttjar finansieringstjänster som drar nytta av en effektiv marknad, t.ex. i form av låga kostnader och snabb service. En effektiv verksamhet förutsätter på lång sikt att mark-

naden arbetar enligt enhetliga minimiregler. På grund av de snabba fluktuationerna på finansieringsmarknaden måste lagstiftningen vara så flexibel att marknaden har möjligheter att anpassa sig till förändringarna.

Finansieringsverksamheten har under de senaste åren internationaliserats i snabb takt. Särskilt utvecklingen inom de Europeiska gemenskaperna, där en enhetlig lagstiftning som bäst utarbetas, har skapat ett behov att i Finland samordna våra stadganden med dem som gäller i samfundets medlemsländer. Avtalet om en europeisk ekonomisk sfär (EES) förotsätter en långtgående harmonisering av lagstiftningen om finansieringsverksamhet.

Medlemsländerna i organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD godkände 1989 ett reviderat program för avreglering av kapitalets rörlighet. I programmet förbinder sig OECD-länderna att nära nog helt avreglera kapitalrörelserna. Man försöker vidare främja kapitalets rörlighet i en ännu större utsträckning. I sambandet med GATT:s s.k. Uruguay-rond försöker man uppnå ett enhetligt, internationellt ramavtal för handel med tjänster, inklusive finansieringstjänster. Också denna utveckling ökar behovet av en internationell koordinering av lagstiftningen. Den finländska lagstiftningen måste nå upp till den internationella nivån dels för att trygga den internationella tilltron till vår finansieringsmarknad, dels för att garantera att de finländska kreditinstitutens konkurrenskraft inte äventyras genom en alltför begränsande reglering.

2.2. Medel

I propositionen föreslås att en lag stiftas som reglerar yrkesmässig finansieringsverksamhet. Med kreditinstitut avses då aktiebolag, andelslag och hypoteksföreningar som för egen räkning yrkesmässigt erbjuder krediter och motsvarande finansiering för medel som anskaffats från allmänheten eller från ett bolag som tillhör samma koncern. Om rätt för depositionsbanker och utländska depositionsbanker och kreditinstituts filialkontor att bedriva finansieringsverksamhet skall enligt propositionen stadgas särskilt.

Särskilda stadganden föreslås likaså om försäkringsanstalters finansieringsverksamhet. Statsrådet tillsatte den 11 oktober 1990 en kommitté med uppgift att utreda frågor i anslutning till samarbetet och konkurrensen mellan banker och försäkringsanstalter.

Till följd av de förändringar som skett på finansieringsmarknaden är en lagstiftningsstruktur som baserar sig på arbetsfördelning mellan olika finansinstitut inte längre motiverad. Den föreslagna lagstiftningen gäller utöver hypoteksbankernas, kreditaktiebolagens och hypoteksföreningarnas verksamhet, som redan nu regleras i lag, också all annan yrkesmässig finansieringsverksamhet som uppfyller lagens kriterier. Samtidigt föreslås det att lagen om hypoteksbanker och lagen om kreditaktiebolag upphävs.

Avsikten är dock att bibehålla det förfarande med säkerheter för obligationslån som iakttagits i fråga om hypoteksbankerna. Ett kreditinstitut är, om så föreskrivs i villkoren för ett obligationslån, skyldigt att till bankinspektionen överlämna säkerheterna för emitterade obligationslån. Hypoteksbankerna får enligt förslaget också efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft bibehålla benämningen bank antingen i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet.

Med sådan kreditgivning och annan därmed jämförlig finansiering som nämns i definitionen av kreditinstitut avses förutom traditionell skuldebrevsfinansiering även finansiering av fakturafordringar, avbetalningsköp och kreditkortsfinansiering. Finansieringsleasing utgör inte sådan kreditgivning som nämns i Europeiska gemenskapernas första bankdirektivs definition av kreditinstitut. Definitionen av kreditinstitut i den föreslagna lagen om finansieringsverksamhet omfattar därför inte finansieringsleasing. En från internationell lagstiftning avvikande reglering av leasingverksamhet skulle kunna försämra den internationella konkurrenskraften för finländska företag som bedriver finansieringsleasing. Sammanslutningar som endast bedriver leasingverksamhet hör sålunda inte till den föreslagna lagens tillämpningsområde.

Såsom i lagen avsedd finansieringsverksamhet anses inte heller verksamhet som direkt hänför sig till en näringsidkares fasta eller lösa egendom eller handel med tjänster. Om ett företag erbjuder kreditkortsfinansiering endast för finansiering av sina egna tjänster, faller verksamheten inte inom lagens tillämpningsområde. Inte heller finansiering enbart av sammanslutningar som hör till samma koncern är sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen.

I lagen används begreppet allmänheten i

vidsträckt bemärkelse. Begreppet innefattar alla fysiska och juridiska personer som inte är kreditinstitut eller depositionsbanker. Med allmänheten jämställs sammanslutningar som hör till samma koncern som den som bedriver finansieringsverksamhet och därmed även de depositionsbanker och kreditinstitut som hör till samma koncern. Detta kan motiveras närmast med synpunkter som hänger samman med konkurrensneutralitet. Den föreslagna lagstiftningen skall även gälla finansbolag som är dotterbolag till depositionsbanker. Den föreslagna definitionen av kreditinstitut är sålunda något vidare än den definition som togs in i de Europeiska gemenskapernas första bankdirektiv.

Med avvikelse från direktivet föreslås att kreditinstituten inte skall ha rätt att ta emot depositioner från allmänheten. I Finland skall depositionsbankerna ha ensamrätt till sådan verksamhet. Depositionsbankernas verksamhet regleras i en annan lag. Än så länge är det motiverat att ha en särskild lag för depositionsbankerna, eftersom depositionsverksamheten och depositionsbankerna har en så viktig roll i Finland.

Den föreslagna lagstiftningen försvårar inte utländska kreditinstituts verksamhetsmöjligheter i Finland. Om ett utländskt kreditinstitut i Finland tar emot depositioner från allmänheten, tillämpas lagen om depositionsbankernas verksamhet. Finska kreditinstitut som vill ta emot depositioner från allmänheten kan vid behov ansöka om koncession för depositionsbanksverksamhet.

I lagsförslaget stadgas om kreditinstituts bildande, förvaltning, revision, rörelse, soliditet, likviditet, kundskydd, tryggnad av konkurrens och tystnadsplikt. Stadgandena motsvarar i stor utsträckning, med undantag av stadgandena om mottagande av depositioner från allmänheten, de stadganden som tillämpas på depositionsbanker. Stadgandena om kreditinstituts solvens är utformade på samma sätt som stadgandena om depositionsbankernas solvens.

Till skydd för den allmänhet som anlitar finansieringstjänster skall endast depositionsbankerna och kreditinstituten ha rätt att i sin firma eller för att ange arten av sin verksamhet använda ordet "bank" eller "finansiering". Oaktat förbudet får orden emellertid användas om det är uppenbart att användningen inte är vilseledande i fråga om verksamhetens art.

Bildandet av ett kreditinstitut förutsätter koncession, som beviljas av finansministeriet. Koncession skall beviljas, om bildandet av kreditinstitutet inte strider mot allmän fördel. Ministeriet fastställer enligt förslaget kreditinstitutets bolagsordning eller stadgar.

Ett kreditinstituts grundkapital skall enligt förslaget uppgå till minst 25 miljoner mark. Finansministeriet kan dock bevilja tillstånd till ett lägre aktie-, andels- eller grundkapital. Kapitalet skall dock alltid uppgå till minst 5 miljoner mark. Kravet på grundkapital motsvarar stadgandena i de Europeiska gemenskapernas andra bankdirektiv. Minimikravet på grundkapitalet gäller dock inte kreditinstitut som inlett sin verksamhet innan lagen träder i kraft. Dessa får dock inte sänka sitt grundkapital från vad det var då lagen trädde i kraft.

De kreditinstitut som då lagen träder i kraft bedriver sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen skall inom sex månader från att lagen trätt i kraft ansöka om koncession. Kreditaktiebolagen, hypoteksbankerna och Finlands Hypoteksförening behöver dock inte ansöka om ny koncession.

Ett kreditinstitut skall senast fem år efter att lagen trätt i kraft uppfylla de krav på soliditet som den föreslagna lagen föreskriver. Om ett kreditinstitut bedriver internationell verksamhet skall det uppfylla soliditetskraven senast den 1 januari 1993.

Den västeuropeiska integrationen kommer att leda till en avreglering av finansieringstjänster och kapitalrörelser inom Europeiska Gemenskaperna. Vid förhandlingarna mellan Gemenskaperna och EFTA-länderna om en enhetlig europeisk ekonomisk sfär har man utgått från att samma målsättningar förverkligas inom hela EES. EES-avtalet förutsätter att EFTA-länderna vidtar långtgående åtgärder för harmonisering av sin bank- och övriga finansieringsmarknadslagstiftning med EG:s motsvarande lagstiftning. Detta innebär att den nya depositionsbankslagstiftningen som trädde i kraft i början av år 1991 måste justeras så att ändringarna huvudsakligen träder i kraft samtidigt som EES-avtalet.

Den föreslagna lagen om finansieringsverksamhet motsvarar till sitt materiella innehåll väsentligen stadgandena i lagen om depositionsbankernas verksamhet. Detta är motiverat eftersom endast regleringar som så enhetligt som möjligt styr finansinstitutens rättigheter och skyldigheter kan anses garantera neutrala,

på lagstiftning baserade konkurrensutgångspunkter för olika typer av finansinstitut. Stadgandena i lagen om finansieringsverksamhet avviker därför från EG-normerna på samma sätt som den gällande depositionsbankslagen. Ett EES-avtal förutsätter sålunda att också lagen om finansieringsverksamhet över. De behövliga lagändringarna bör beredas samtidigt som ändringarna i lagen om depositionsbankernas verksamhet bereds.

På grund av EES-avtalet kan det kända att lagen om finansieringsverksamhet är i kraft under en rätt kort tid. Det är ändå motiverat att stifta lagen redan nu. Det väsentliga är att särskilt finansbolagen, för vilkas del det saknas stadganden om bl.a. soliditet och tillsyn, så snabbt som möjligt ges samma verksamhetsrättigheter och underställs samma begränsningar som övriga kreditinstitut. Det är också viktigt att snarast möjligt komma ifrån de olikheter i lagstiftningen som gäller verksamhetsmöjligheterna för olika typer av kreditinstitut.

3. Ärendets beredning

3.1. Beredningen

Finansministeriet tillsatte den 14 januari 1982 en kommission med uppgift att utreda behovet av lagstiftning i Finland om finansbolag. Kommissionen föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1984:2) att en lag stiftas om finansbolagens verksamhet.

Finansministeriet tillsatte den 8 mars 1984 en kommission med uppgift att utreda behovet av lagstiftning i Finland om kreditkortssammanslutningar. Kommissionen föreslog i sitt betänkande (kommittébetänkande 1985:6) att en lag om kreditkortssamfund stiftas, vilken skulle reglera kreditkortssammanslutningarnas verksamhet.

Riksdagen godkände den 1 februari 1987 grundlagsutskottets och utrikesutskottets betänkanden med anledning av regeringens berättelse över sin verksamhet år 1986. Till betänkandet har fogats en utlitande bankutskottets, i vilket utskottet bl.a. ansåg att finansbolagens andel av finansieringsmarknaden hela tiden har ökat och att de representerar synnerligen betydande egendomsvärden. Bankutskottet ansåg det därför vara motiverat att vid sidan av beredningen av banklagstiftningen också bereda stadganden om finansbolagen, för att bola-

gens verksamhet skall ha en trygg grund och för att arbetsfördelningen mellan bankerna och finansbolagen skall kunna preciseras.

De snabba förändringarna på finansieringsmarknaden i förening med integrationsutvecklingen i Europa gör det oändamålsenligt att stifta en lag som endast reglerar finansbolagens verksamhet. Finansministeriet tillsatte därför den 18 september 1989 en arbetsgrupp (arbetsgruppen för utarbetande av en lag om finansieringsverksamhet) med uppgift att utreda förutsättningarna för en enhetlig lagstiftning som skulle reglera annan yrkesmässig finansieringsförmedling än den som depositionsbankerna bedriver och som skulle gälla de olika institutionstyper som förekommer på finansieringsmarknaden. Arbetsgruppen fick i uppgift att förslå en ändamålsenlig avgränsning av lagstadgad finansieringsverksamhet samt att förslå andra allmänna principer för beredningen av en eventuell regeringsproposition.

Arbetsgruppen överlämnade sin promemoria till finansministeriet den 30 november 1989 (arbetsgruppspromemoria 1989:VM 24). Arbetsgruppen ansåg att de andra sammanslutningar än depositionsbanker som bedriver finansieringsförmedling borde underkastas en möjligast enhetlig lagstiftning som gäller institut. Arbetsgruppen föreslog att finansministeriet tillsätter en kommission för att bereda lagstiftningen.

Finansministeriet tillsatte den 17 januari 1990 en kommission med uppdrag att lägga fram ett förslag till lagstiftning om annan finansieringsverksamhet än den som depositionsbankerna bedriver (kommissionen för utarbetande av en lag om finansieringsverksamhet). Utgångspunkten för lagstiftningen skulle vara att reglera all yrkesmässig finansieringsverksamhet som erbjuder allmänheten finansieringstjänster. Utanför lagstiftningens område skulle förutom depositionsbankerna lämnas åtminstone försäkringsbolagens finansieringsverksamhet och värdepappersmarknadsverksamheten.

Kommissionen överlämnade 6 november 1990 sitt betänkande till finansministeriet (kommittébetänkande 1990:43). Den föreslog att en lag om finansieringsverksamhet stiftas.

Regeringens proposition med förslag till lag om finansieringsverksamhet och vissa därtill anslutna lagar baserar sig på arbetsgruppens promemoria och betänkandet av kommissionen för utarbetande av en lag om finansieringsverk-

samheten samt på utlåtandena om betänkandet.

Regeringens proposition har utarbetas som tjänstearbete vid finansministeriet.

3.2. Utlåtanden

Utlåtanden om kommissionens betänkande gavs av justitieministeriet, Finlands Bank, bankinspektionen, patent- och registerstyrelsen, Bankföreningen i Finland r.f., Sparbanksförbundet r.f., Andelsbankernas Centralförbund r.f. Utvecklingsområdesfonden r.f., Finlands Exportkredit Ab, Kuntarahoitus Oy, Finlands Hypoteksförening, Suomen Rahoitusyhtiöiden yhdistys r.y., Centralhandelskammaren, Parti-handelns Centralförbund, Bilbranschens Centralförbund och Föreningen Bilimportörerna r.f.. Kansallislouppankki Oy, OKO-Investeringsbanken Ab, PSB-kommunbank Ab, Fastighetsbanken i Finland Ab och Oy-Industrial Bank of Finland har givit ett gemensamt utlåtande.

I utlåtandena ansågs det vara behövt att stifta en sådan lag om finansieringsverksamhet som föreslås i betänkandet, eftersom en stabil utveckling av finansieringsmarknaden förutsätter att de företag som bedriver finansieringsverksamhet har samma legislativa utgångspunkt. Överlag har man ansett att det brådskar med lagstiftningen.

4. Propositionens verkningar i fråga om ekonomi och administration

4.1. Verknningar i fråga om organisation och personal

Propositionens verkningar på myndighetsor-

ganisationen är ringa. Lagen ökar antalet näringsidkare som bedriver finansieringsverksamhet och som är underkastade reglering och myndighetstillsyn särskilt till följd av att finansbolagen omfattas av den nya lagstiftningen. Detta leder eventuellt till personalökningar vid bankinspektionen.

4.2. Statsekonomiska verkningar

Då tillsynsverksamheten ökar innebär detta samtidigt en ökning av bankinspektionens utgifter. Enligt lagen om bankinspektionen skall för täckande av kostnaderna för bankinspektionens verksamhet den som står under bankinspektionens tillsyn årligen erlägga en av finansministeriet bestämd avgift. Propositionen orsakar därför inte staten sådana kostnader som avgifterna inte täcker.

4.3. Verknningar i kreditinstituten

De viktigaste ekonomiska verkningarna som propositionen orsakar i kreditinstituten hänger samman med soliditetsstadgandena. Enligt uppgifterna från 1989 uppfyller hypoteksbankerna, kreditaktiebolagen och Finlands Hypoteksförening de krav som gäller det egna kapitalet. Även de företag som är medlemmar av föreningen för Finlands finansbolag uppfyller lagens krav. Det är svårt att bedöma i vilken mån de övriga kreditinstitut som kommer att beröras av lagen har ett tillräckligt eget kapital. Det är emellertid uppenbart att särskilt de små företagen blir tvungna att öka det egna kapitalet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om finansieringsverksamhet

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Definition av finansieringsverksamhet.* I paragrafen definieras begreppet finansieringsverksamhet. Med finansieringsverksamhet avses i lagen yrkesmässigt erbjudande av krediter och därmed jämförlig finansiering då verksamheten sker för egen räkning för medel som skall återbetalas och som ett kreditinstitut anskaffat från allmänheten eller från en sammanslutning som hör till samma koncern som kreditinstitutet. En förutsättning för att lagen skall vara tillämplig är dels att finansiering erbjuds yrkesmässigt för egen räkning, dels att medlen anskaffas från fysiska eller juridiska personer som kan hänföras till allmänheten eller från en sammanslutning som hör till samma koncern som kreditinstitutet.

Lagen tillämpas endast på yrkesmässig finansieringsverksamhet. Det förutsätts bl.a. att verksamheten är planmässig och fortgående. Engångsfinansieringar och tillfälliga finansieringar faller inte inom lagens tillämpningsområde. Som yrkesmässig anses inte s.k. intressekontorsfinansiering, dvs finansiering där krediter endast erbjuds personer som är anställda hos den som erbjuder finansieringen.

En annan förutsättning för att lagen skall tillämpas är att finansieringen erbjuds för egen räkning. Om finansiering endast förmedlas från någon som erbjuder finansiering till någon som behöver finansiering utan att förmedlaren själv bär någon risk för återbetalningen, är det inte fråga om sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen.

På den internationella kapitalmarknaden bedrivs allmänt sådan verksamhet där ett finansinstitut t.ex. säljer sin bostadslånestock eller en del därav till en för detta ändamål bildad sammanslutning som förvaltar hela lånet (special purpose company). Finansinstitutet kan också genom sammanslutningens förmedling sälja lånestocken vidare till tredje part. Den som köper lånestocken finansierar förvärvet med masskuldebrev, vilkas säkerhet är de samma som säkerheterna för den förvärvade lånestocken. Om verksamheten endast omfattar

förmedling av lånestocken, kan sammanslutningen inte enligt internationell praxis anses vara ett kreditinstitut.

Lagen tillämpas endast på sådan finansieringsverksamhet, där den som bedriver verksamheten finansierar den med medel som skall återbetalas. Om den som bedriver finansieringsverksamhet skaffar sina medel uteslutande i form av eget kapital, såsom aktie- eller andelskapital, skall lagen inte tillämpas på verksamheten. Sålunda blir bl.a. investeringsbolagen utanför lagens tillämpningsområde.

Med erbjudande av kredit avses i lagen att den som behöver finansiering erbjuds pengar jämte återbetalningsvillkor. Finansiering som erbjuds på villkor som hänför sig till det egna kapitalet omfattas inte av lagen. Sådana krediter som avses i lagen ges i allmänhet mot skuldebrev. Frågan om huruvida lagen skall tillämpas på en viss finansiering är emellertid inte beroende av kreditmedlets yttre form. Långivningen kan ske antingen med användning av skuldebrev, men också t.ex. med växel eller kreditkort.

Med uttrycket därmed jämförlig finansiering i 1 mom. avses bl.a. kreditkortsfinansiering, finansiering av avbetalningsköp, finansiering av fakturafordringar, dvs. factoring, samt de kreditarrangemang som kreditinstitutet erbjuder exportföretag, dvs. s.k. forfeitingfinansiering, där ett företag säljer sitt exporttillgodohavande till ett kreditinstitut. Finansieringsleasing är däremot inte sådan finansiering som avses i 1 mom. Inte heller i Europeiska gemenskapernas första bankdirektiv hänförs finansieringsleasing i definitionen av kreditinstitut till kreditgivning. Begreppet allmänheten är omfattande enligt paragrafen. Till allmänheten hänförs alla fysiska personer och sådana juridiska personer som inte är kreditinstitut eller depositionsbanker. Även de offentliga samfundet hänförs till allmänheten. Med allmänheten jämställs de sammanslutningar som hör till samma koncern som kreditinstitutet, alltså även depositionsbanker och andra kreditinstitut.

Att av kreditinstitut och depositionsbanker inte hänförs till begreppet allmänheten är motiverat på den grunden att om medel skulle anskaffas från kreditinstitut eller depositionsbanker, skyddas allmänhetens investeringar av de soliditetskrav som gäller depositionsbanker och kreditinstitut. Att banker och kreditinstitut

som hör till samma koncern som kreditinstitutet jämföras med allmänheten motiveras med att de finansbolag som hör till depositionsbankernas koncerner på detta sätt kommer att höra till lagens tillämpningsområde. Detta måste anses nödvändigt av skäl som hänför sig till konkurrensneutralitet.

Enligt paragrafens 2 mom. 1 punkten avses inte med finansieringsverksamhet sådan verksamhet som direkt hänför sig till en verksamhetsidkares handel med fast eller lös egendom eller tjänster. För handeln sedvanliga betalningstidsarrangemang är inte sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen. Arrangemangen är då en del av näringsidkarens marknadsföring av sina varor och innebär inte att avbetalnings- eller kreditkortstjänster erbjuds genom ett separat avtal som inte hänför sig till sådana varor eller tjänster som näringsidkaren tillverkar eller saluför. Utanför lagens tillämpningsområde blir också partihandelns sedvanliga finansiering av minuthandel med sina egna produkter t.ex. genom marknadsföringsstöd och utbildningsstöd. Om någon yrkesmässig erbjuder finansiering av också andra näringsidkarens produkter eller tjänster, förutsätter verksamheten koncession, ifall medlen för verksamheten skaffas på det sätt som nämns i 1 mom.

Enligt 2 mom. 2 punkten är finansieringsverksamhet inte sådan verksamhet som riktar sig till en sammanslutning som hör till samma koncern. Det är inte motiverat att utsträcka lagens tillämpningsområde till en koncerns interna finansieringsverksamhet, bl.a. eftersom finansieringen i dessa fall berör grupper som har en ekonomisk intressegemenskap.

2 §. *Definitionen av kreditinstitut.* I 1 mom. definieras begreppet kreditinstitut. Med kreditinstitut avses aktiebolag, andelslag och hypoteksföreningar som bedriver finansieringsverksamhet. Andra än de sammanslutningar som nämns i 1 mom. får inte bedriva sådan yrkesmässig finansieringsverksamhet som avses i 1 mom.

Enligt paragrafens 2 mom. tillämpas, om inte annat stadgas i lagen, på kreditinstitut lagen om aktiebolag (734/78), lagen om andelslag (247/54) och lagen om hypoteksföreningar. Den föreslagna lagen är sålunda primär i förhållande till dessa lagar.

Enligt paragrafens 3 mom. kan finansministeriet, i stället för handels- och industriministeriet finansministeriet, bevilja undantag från

aktiebolagslagens krav i fråga om aktiebolags stiftares, verkställande direktörs och styrelsemedlemmars nationalitet.

3 §. *Koncession.* Enligt paragrafen får endast ett kreditinstitut som beviljats koncession bedriva finansieringsverksamhet. Om depositionsbankernas rätt att bedriva finansieringsverksamhet stadgas i lagen om depositionsbankernas verksamhet. Om rätt för utländska depositionsbankers och kreditinstituts filialkontor att bedriva finansieringsverksamhet stadgas i lagen om utlännings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland (684/78).

Enligt paragrafens 2 mom. krävs inte koncession, om den som erbjuder finansiering endast förvärvar av finansieringstagaren anvisad egendom eller rättighet och hyr den till finansieringstagaren (finansieringsleasing).

4 §. *Kreditinstitutskoncern.* Paragrafen innehåller en definition av begreppet kreditinstitutskoncern. Definitionen motsvarar definitionen av depositionsbankskoncern.

Enligt paragrafens 1 mom. uppstår en koncern huvudsakligen på basis av ägande. Som ett kreditinstituts dotterbolag anses de aktiebolag av vilkas aktier kreditinstitutet eller dess dotterbolag tillsammans äger en sådan andel att de har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför.

Enligt paragrafens 2 mom. kan ett dotterbolagsförhållande även uppkomma på basis av faktisk bestämmanderätt. På grund av de ägarbegränsningar som uppställts för kreditinstitutet kan ett dotterbolagsförhållande genom faktisk bestämmanderätt uppkomma endast i bolag som bedriver för kreditinstitut tillåten verksamhet. Denna verksamhet definieras i 7 § lagen om depositionsbankernas verksamhet. Sådana bolag som här avses är bl.a. affärsbanker och värdepappersförmedlingsrörelser.

I stadgandet åsyftad faktisk bestämmanderätt uppkommer inte endast genom kreditgivning. En av kreditinstitutens viktigaste uppgifter är att såsom krediter tillbaka ut i samhället fördela de medel som de på olika sätt anskaffat. Syftet med kreditgivningen är inte att tillförskansa sig bestämmanderätt i den sammanslutning som beviljas kredit. Inte heller ett kreditinstituts placeringar i av kundföretag emitterade konvertibla skuldebrev eller optionslåneskuldebrev leder till ett dotterbolagsförhållande.

Ett bolag, vars aktier ett kreditinstitut för-

värvat med stöd av stadgandena om tillfälligt ägande, blir inte enligt 3 mom. dess dotterbolag. Syftet med ett sådant ägande är närmast att trygga kreditinstitutets fordringar. Aktieägandet är i dessa fall kontrollerat och tidsmässigt begränsat. Inte heller ett sådant bolag, i vilket ett kreditinstitutet äger aktier med stöd av specialstadgandena om värdepappersverksamhet anses som dess dotterbolag. Sådana aktier medför ingen rösträtt för kreditinstitutet och ägandet är kortvarigt.

Eftersom en kreditinstitutskoncern borde bestå av bolag som kreditinstitutet behöver för skötseln av tillåtna funktioner, anses inte heller ett fastighetsbolag som ett dotterbolag. För att förhindra att koncernstadgandena kringgås, stadgas det att ett fastighetsbolag skall anses som ett dotterbolag om det tillsammans med kreditinstitutet och kreditinstitutets dotterbolag sammanlagt äger en i 1 mom. avsedd andel av aktierna i en annan inhemsk eller utländsk sammanslutning.

Enligt 5 mom. kan kreditinstitutet med iakttagande av bankinspektionens föreskrifter i varje enskilt fall avvika från koncernstadgandena, om det på grund av koncernens sammansättning eller av andra särskilda skäl är omöjligt eller oändamålsenligt att tillämpa dem. En avvikelse från koncernstadgandena kan vara motiverad t.ex. om ett bolag som kreditinstitutet helt eller delvis äger finns i ett land, vars bolagslagstiftning avviker så väsentligt från Finlands motsvarande lagstiftning, att det inte är praktiskt att hänföra bolaget till koncernen. Ett av kreditinstitutet ägt bolag kan också vara så litet att det vore oändamålsenligt att hänföra det till koncernen. Om det i samband med att ett företag bildas eller avslutas i bokslutet bestämts om en räkenskapsperiod som avviker från 10 § bokföringslagen (655/73), kan det likaså vara befogat att lämna ett sådant dotterbolag utanför koncernen.

5 §. *Tillsyn.* Enligt stadgandet övervakas iakttagandet av lagen och myndigheternas med stöd av den utfärdade föreskrifter av bankinspektionen. Närmare stadganden om tillsynen över kreditinstitut finns i lagen om bankinspektionen, enligt vilken bankinspektionen bl.a. kan meddela kreditinstitutens föreskrifter, rekommendationer och anvisningar, få uppgifter, verkställa inspektioner, förbjuda verkställighet av beslut som strider mot lag, bolagsordning eller stadgar samt yrka rättelse i dylika beslut. Med stöd av stadgandet har bankinspektionen

rätt att ingripa i ett sådant bolags verksamhet som inte har ansökt om koncession för sin verksamhet men som bankinspektionen anser att bedriver sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen.

2 kap. Bildande och förvaltning

6 §. *Koncession.* I paragrafen ingår stadganden om koncession. Enligt paragrafens 1 mom. skall koncession för bedrivande av finansieringsverksamhet sökas hos finansministeriet. Till ansökan skall fogas bolagets stiftelseurkund. Finansministeriet har dessutom rätt att kräva andra utredningar som det anser nödvändiga. Detta kan t.ex. innebära utredning om huruvida stiftarna förelagts näringsförbud. Bankinspektionen skall ge sitt utlåtande om ansökan.

Enligt paragrafens 2 mom. skall ett kreditinstitut beviljas koncession, om det inte strider mot allmän fördel att det bildas. Detta är fallet t.ex. då det är uppenbart att kreditinstitutet inte på grund av stiftarnas bristande sakkunskap har förutsättningar att på ett tillförlitligt sätt bedriva verksamheten. Bildandet av kreditinstitutet kan då äventyra den allmänna tilltron till finansieringsverksamheten.

Enligt paragrafens 3 mom. kan koncession beviljas också partiellt. En sådan koncession kan vara motiverad i en situation där den som ansöker om koncession kan anses ha tillräckliga resurser samt den sakkunskap som behövs för att på ett tillförlitligt sätt bedriva endast en del av den äffärsverksamhet som enligt denna lag är tillåten för kreditinstitut.

7 §. *Minimikapital.* I paragrafen stadgas om ett kreditinstituts minimikapital. Ett kreditinstituts aktiekapital, andelskapital eller grundkapital skall uppgå till minst 25 miljoner mark. Kapitalet får inte under den tid bolaget är verksamt underskrida detta belopp. Minibeloppet motsvarar det belopp som anges i Europeiska gemenskapernas andra bankdirektiv. För att kreditinstitutets verksamhet skall vara så solid som möjligt redan från början stadgas det att grundkapitalet skall vara till fullo betalt innan kreditinstitutet inleder sin verksamhet.

Grundkapitalet om 25 miljoner mark kan i vissa fall vara för stort. Finansministeriet kan därför av särskilda skäl bevilja kreditinstitut som bedriver en viss typ av finansieringsverksamhet tillstånd att avvika från stadgandet. Grundkapitalet skall dock alltid uppgå till

minst 5 miljoner mark. Tillstånd till ett grundkapital under 25 miljoner mark kan närmast beviljas den som i liten skala bedriver till en begränsad grupp riktad finansieringsverksamhet med liten risktagning. Stadgandet motsvarar vad som i Europeiska gemenskapernas andra bankdirektiv sägs om kreditinstituts grundkapital. Medlemsstaterna skall enligt direktivet meddela Europeiska gemenskapernas kommission på vilka grunder ett kreditinstitut har beviljats tillstånd att ha ett mindre grundkapital.

8 §. *Återkallande av koncession.* I paragrafens 1 mom. stadgas om återkallande av ett kreditinstituts koncession. Finansministeriet kan på framställning av bankinspektionen återkalla ett kreditinstituts koncession, om det i institutets verksamhet väsentligt har brutits mot lag, förordningar eller myndigheternas med stöd av dem meddelade eller fastställda föreskrifter eller om de stadgade förutsättningar för beviljande av koncession inte längre föreligger. Om koncessionen återkallas träder kreditinstitutet i allmänhet i likvidation.

I paragrafens 2 mom. stadgas under vilka förutsättningar finansministeriet kan begränsa institutets verksamhet enligt koncessionen. Med stöd av sin koncession kan kreditinstitutet normalt bedriva all den verksamhet som enligt lagen ingår i dess rörelse och som nämns i dess bolagsordning eller dess stadgar. Kreditinstitutet kan på eget initiativ i sin bolagsordning eller sina stadgar eller de facto inskränka sin rörelse från vad lagen tillåter. Om kreditinstitutet bedriver sin verksamhet så oskickligt eller vårdslöst att t.ex. redan uppkomna förluster eller förestående förluster eller risker kan förväntas allvarligt skada fordringsägarnas fördel, kan finansministeriet på bankinspektionens framställning för viss tid begränsa kreditinstitutets verksamhet enligt koncession. Sålunda kan man begränsa rätten att bedriva värdepappershandel eller utföra valutatransaktioner eller emittera innehavarskuldebrev. Begränsningen får emellertid inte leda till att ett kundavtal hävs för tidigt med för kunden oförmånliga följder.

9 §. *Bolagsordning och stadgar.* Paragrafen innehåller stadganden om förfarandet vid fastställandet av bolagsordning eller stadgar eller ändringar i dem. Kreditinstitutet skall ansöka om fastställelse hos finansministeriet. Ministeriet skall fastställa bolagsordningen eller stadgarna samt ändringar av dem, om de överens-

stämmer med lag och det inte finns något särskilt skäl att inte fastställa dem. Fastställelse kan nekas t.ex. om bestämmelserna i bolagsordningen eller stadgarna klart kan äventyra tilltron till kreditinstitutets verksamhet.

10 §. *Bolagsordningens och stadgarnas innehåll.* I paragrafen uppräknas de bestämmelser som skall tas in i kreditinstitutets bolagsordning eller stadgar utöver det som anges i lag. Enligt paragrafens 2 mom. kan i bolagsordningen dessutom intas bestämmelser med stöd av vilka ett eventuellt förvaltningsråd får fatta beslut i ärenden som nämns i stadgandet.

11 §. *Uppgifter som skall tillställas bankinspektionen.* Enligt paragrafens 1 mom. får kreditinstitutet inte inleda sin verksamhet förrän det till bankinspektionen lämnat in de uppgifter som nämns i paragrafen. Utgående från uppgifterna kan bankinspektionen kontrollera att det finns förutsättningar att inleda verksamheten. Ändringar i uppgifterna skall meddelas bankinspektionen.

12 §. *Förrättningsställen.* Enligt paragrafens 1 mom. skall kreditinstitutet ha ett fast förrättningsställe. Förrättningsstället kan vara ett huvudkontor, filialkontor eller ett annat förrättningsställe. Det kan även ha representationkontor i utlandet.

Kreditinstitutet behöver inget särskilt tillstånd för att öppna ett inhemskt förrättningsställe. För förrättningsställen i utlandet måste det däremot enligt paragrafens 2 mom. få tillstånd av finansministeriet. Tillstånd skall beviljas om tillsynen över förrättningsstället kan ordnas på ett tillfredsställande sätt. Landet skall ha en internationellt acceptabel kreditinstitutslagstiftning, ett tillsynssystem och en fungerande centralbank. För att tillstånd skall kunna beviljas krävs också att finsk revision och bankinspektion kan göras hos det utländska förrättningsstället. Finlands Bank och bankinspektionen skall ge utlåtanden om ansökan.

Bryter kreditinstitutet mot stadgandet i 2 mom. eller med stöd av det meddelade föreskrifter, kan finansministeriet enligt 3 mom. kräva rättelse inom utsatt tid och, om rättelse inte sker, bestämma att förrättningsstället skall stängas.

För att myndigheterna tillräckligt effektivt skall kunna övervaka när ett förrättningsställe inleder och avslutar sin verksamhet samt när representationskontor öppnas och stängs, skall bankinspektionen på förhand underrättas om adressförändringar.

3 kap. Revision och bokslut

13 §. *Revisorer.* Paragrafen innehåller ett stadgande om revisorernas antal och behörighetsvillkor. Ett kreditinstitut skall enligt 1 mom. ha minst två revisorer och en revisors-suppleant.

Minst en revisor och revisors-suppleant skall enligt 2 mom. vara en av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller revisions-sammanslutning. Detta behörighetsvillkor är en förutsättning för att en från allmän synpunkt tillräckligt kvalificerad revision skall garanteras.

Enligt paragrafens 3 mom. tillämpas inte på ett kreditinstituts eller dess dotterbolags revisor 10 kap. 5 § 3 mom. lagen om aktiebolag. Enligt detta stadgande i lagen om aktiebolag får en revisor inte ha penninglån i bolaget eller i ett bolag som hör till samma koncern. Det är inte motiverat att tillämpa detta stadgande på kreditinstituten eftersom kreditgivning är en av deras verksamhetsformer.

14 §. *Revisorer som utses av bankinspektionen.* I fråga om kreditinstitut är det bankinspektionen som övervakar att stadgandena om revision iakttas. Det är därför ändamålsenligt att bankinspektionen har rätt att förordna en revisor för ett kreditinstitut, om institut inte har iakttagit de i paragrafen nämnda stadgandena och föreskrifterna om tillsättande av revisorer. Stadgandet motsvarar gällande stadganden om hypoteksbank och kreditaktiebolag. Stadgandet gäller även kreditinstitut som är organiserade som andelslag samt hypoteksföreningar. Stadgandena motsvarar gällande stadganden om depositionsbanker.

15 §. *Räkenskapsperiod och bokslut.* För att få till stånd en enhetlig tillsyn över kreditinstituten och en möjlighet att bedöma deras verksamhet på enhetliga grunder, skall alla kreditinstitut ha samma räkenskapsperiod. Enligt paragrafens 1 mom. är perioden ett kalenderår, om inte bankinspektionen beviljar undantag. Ett motsvarande stadgande ingår i affärsbankslagen, andelsbankslagen och sparbankslagen.

Bankinspektionen kan bevilja undantag från den föreskrivna räkenskapsperioden. Detta kan vara behövt särskilt då ett kreditinstitut inleder eller avslutar sin verksamhet.

Det kan också vara nödvändigt med ett undantag t.ex. då kreditinstitutet hör till en koncern vars moderbolags räkenskapsperiod

inte är ett kalenderår. Också de bolag som hör till en kreditinstitutskoncern skall ha räkenskapsperioder om ett kalenderår, för enligt 11 kap. 10 § 2 mom. lagen om aktiebolag skall bolag som hör till samma koncern ha samma räkenskapsperiod.

Enligt paragrafens 2 mom. skall kreditinstitutets bokslut uppgöras i enlighet med denna lag, bokföringslagen, lagen om aktiebolag eller lagen om andelslag samt enligt de föreskrifter som bankinspektionen meddelar. Enligt 7 § lagen om bankinspektionen har bankinspektionen rätt att i den utsträckning som stadgas i 39 § bokföringslagen meddela föreskrifter som kompletterar bokföringslagen.

16 §. *Meddelanden till bankinspektionen.* Paragrafen förpliktar kreditinstituten att till bankinspektionen sända in i stadgandet nämnda handlingar.

4 kap. Kreditinstitutens verksamhet

17 §. *Rörelsens art.* I paragrafen stadgas vilken rörelse ett kreditinstitut får ha. Enligt lagens 1 § omfattar kreditinstitutens verksamhet huvudsakligen erbjudande av krediter och därmed jämförlig finansiering för egen räkning för medel som anskaffats från allmänheten eller från sammanslutningar som hör till samma koncern och som skall återbetalas. Enligt paragrafen får ett kreditinstitut bedriva sådan verksamhet som nämns i 7 § 1 och 2 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet. Ett kreditinstitut får emellertid inte ta emot depositioner av allmänheten.

Enligt 7 § 1 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet får en depositionsbank endast bedriva bankverksamhet och annan därtill nära ansluten verksamhet. I 7 § 2 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet uppräknas de viktigaste områdena för bankverksamheten. Kreditinstituten får följaktligen ha följande funktioner och därtill nära anslutna funktioner:

1. medelanskaffning, med undantag för mottagande av depositioner från allmänheten
2. kreditgivning och finansieringsverksamhet samt andra finansieringsarrangemang
3. finansieringsleasing
4. betalningsrörelse
5. inkassering av betalningar
6. valutaväxling

7. notariatverksamhet inom de gränser som bankinspektionen fastställer

8. handel med värdepapper och annan värdepappersverksamhet

9. garantiverksamhet

10. sedvanlig kreditupplysningsverksamhet i anslutning till finansieringsverksamheten

11. annan verksamhet som kan jämföras med de ovan nämnda funktionerna.

Depositionsbankerna kan utöver de ovan nämnda funktionerna dessutom bedriva förmedling av bostadsaktier och -bostadandelar samt egnahemsfastigheter i anslutning till bostadssparfunktioner. Eftersom kreditinstitutet inte får ta emot depositioner av allmänheten får de inte heller bedriva förmedling i anslutning till bostadssparverksamhet.

Kreditupplysningsverksamhet i anslutning till finansieringsverksamhet är underkastad samma begränsningar som enligt lagen om depositionsbankernas verksamhet gäller för depositionsbankerna. Med sedvanlig kreditupplysningsverksamhet i anslutning till finansieringsverksamhet avses sådan verksamhet, där uppgifter insamlas och registreras i första hand för kreditinstitutets eget behov. Stadgandena i personregisterlagen (471/87) om kreditupplysningsverksamhet tillämpas inte på sedvanlig kreditupplysningsverksamhet i anslutning till finansieringsverksamheten.

Verksamhet som kan jämföras med de ovan nämnda funktionerna är bl.a. venture capital-verksamhet, där den som erbjuder finansiering investerar i sådana bolags aktier som påbörjar eller utvecklar sin verksamhet och aktivt deltar i företagets utveckling.

Enligt 7 § 3 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet får en depositionsbank inte emittera obligationslån. Detta förbud föreslås bli upphävt.

18 §. *Ägarbegränsningar.* På kreditinstitutens möjligheter att äga aktier eller andelar i andra kreditinstitut eller i sammanslutningar som idkar annan näring än finansieringsverksamhet skall iakttas vad som stadgas i lagen om depositionsbankernas verksamhet. Kreditinstitutet får sålunda äga aktier och andelar i ett bolag som bedriver verksamhet som inte är finansieringsverksamhet endast till ett belopp som motsvarar 10 % av sammanslutningens hela aktie- eller andelskapital eller av de röster samtliga aktier eller andelar medför.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om undantag från de ägarbegränsningar som

uppställs i 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet. Enligt förslaget får ett kreditinstitut tillfälligt äga aktier och andelar i en sammanslutning som bedriver någon annan näring än sådan som nämns i 7 § lagen om depositionsbankernas verksamhet, om syftet med ägandet är att genom en riskplacering delta i ett företag som kreditinstitutet är med om att utveckla då företagsverksamheten startas, utvidgas eller undergår genomgripande förändringar.

Syftet med venture capital-verksamhet är inte att uppnå bestämmanderätt i målföretaget, varför kreditinstitutets äganderätt har begränsats i stadgandet så att institutet kan äga högst 50 % av hela aktie- eller andelskapitalet eller av de röster som samtliga aktier eller andelar medför.

För att verksamheten skall kunna anses vara av den art som nämns i stadgandet förutsätts det att kreditinstitutet aktivt deltar i företagets utveckling. Om kreditinstitutet inte längre deltar i utvecklingsverksamheten, måste det avstå från sina aktier och andelar. Den tid inom vilken så skall ske, bestäms enligt 3 mom. av bankinspektionen. Bankinspektionen utfärdar även föreskrifter om vilka anmälningar om aktier och andelar som skall göras till bankinspektionen.

Också på kreditinstitutens rätt att äga fastigheter samt aktier och andelar i fastighets-sammanslutningar tillämpas de begränsningar som i lagen om depositionsbankernas verksamhet har uppställts för depositionsbankerna. Utgångspunkten är att ett kreditinstitut får investera i fastigheter och i aktier och andelar i fastighetssammanslutningar ett belopp som är högst 13 % av kreditinstitutets balansomslutning, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar undantag.

På kreditinstitutens rätt att äga aktier och andelar i utländska kredit- och finansinstitut tillämpas på motsvarande sätt vad som stadgas i 18 § lagen om depositionsbankernas verksamhet. Ägandet förutsätter sålunda finansministeriets tillstånd.

19 §. *Vidareförpantning av säkerheter.* Stadgandet innehåller en hänvisning till 19 § lagen om depositionsbankernas verksamhet, enligt vilken en depositionsbank inte utan ägarens samtycke får vidareförpanta en säkerhet som överlämnats till den. Förbudet gäller också kreditinstitut.

20 §. *Lån till delägare och vissa andra.*

Kreditgivningen utgör ett centralt element i ett kreditinstituts affärsverksamhet. Därför föreslås att i lagrummet tas in motsvarande stadgande om avvikelser från lagen om aktiebolag som i lagen om affärsbanker.

5 kap. Likviditet, soliditet och riskkontroll

21 §. *Likviditet.* Enligt paragrafens 1 mom. skall ett kreditinstituts likviditet tryggas på ett sätt som är tillfredsställande med hänsyn till institutets verksamhet. I paragrafen ingår inte något stadgande som motsvarar stadgandet om kassareserv i 22 § lagen om depositionsbankernas verksamhet. Det är inte motiverat att genom ett detaljerat lagstadgande förplikta kreditinstituten att hålla en kassareserv, eftersom kreditinstituten inte får ta emot depositioner av allmänheten och eftersom lagen omfattar olika typer av verksamhetsidkare.

I takt med utvecklingen av finansieringsmarknaden har kreditinstituten likviditetsrisker ökat och blivit allt svårare att förutse. Förbindelser som innehåller olika slags kreditutfästelser ställer särskilda krav på likviditeten. Å andra sidan kan denna form av förbindelser också användas för att trygga kreditinstituten likviditet. Likviditeten kan bl.a. tryggas genom finansiering från andra kreditinstitut, olika beredskapskrediter och handel med kortfristiga finansieringsfordringar och värdepapper.

Ett kreditinstitut måste vid planeringen av sin likviditet beakta arten av sin verksamhet. I kreditinstituten verksamhet kan t.ex. ingå av medelanskaffningen föranledda likviditetsrisker, som kreditinstituten borde kunna förutse. Dessa kan bero bl.a. på enskilda medelanskaffningsposters storlek och på att de bygger på medelanskaffning i utlandet eller på medelanskaffningsmetoder som är kortfristiga eller förenade med korta uppsägningstider.

När kreditinstituten planerar uppbyggnaden av likviditetsarrangemangen är det skäl att fästa särskilt avseende vid hanteringen av ovan nämnda likviditets- och ränterisker. Kreditinstituten måste se till att det har betryggande likviditetsarrangemang och att dess tillgodohavanden förfaller på ett sätt som står i ändamålsenlig relation till dess förbindelser.

Enligt paragrafens 2 mom. meddelar bankinspektionen närmare föreskrifter om tryggande av kreditinstituten likviditet. Bankinspek-

tionen skall härvid fästa uppmärksamhet vid att föreskrifterna beaktar arten av kreditinstituten verksamhet. Likviditetsriskerna kan vara synnerligen varierande i olika slag av kreditinstitut.

22 §. *Soliditet.* I paragrafen ingår inte några detaljerade stadganden om kreditinstituten soliditet. På kreditinstituten soliditet tillämpas vad som i 23-32 §§ lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgas om depositionsbankernas soliditet.

Ett kreditinstituts soliditet definieras som förhållandet mellan kreditinstituten eget kapital samt dess fordringar, investeringar, ansvarsförbindelser och vissa poster utanför balansräkningen. För poster som ingår i dessa uppställs ett minimikrav på det egna kapitalet beroende på hur stora risker de är förenade med. Kreditinstituten verksamhet begränsas sålunda av det egna kapitalets storlek och den risk som verksamheten medför. Soliditetskravet gäller även kreditinstitutskoncerner.

Det allmänna soliditetskravet kompletteras av förbudet enligt 26 § att i alltför stor utsträckning koncentrera fordringar och ansvarsförbindelser.

Kreditinstituten eget kapital indelas i primärt och supplementärt eget kapital. Till det primära egna kapitalet hänförs bl.a. aktiekapital, andels- och tilläggsandelskapital samt grundkapital, reservfond, uppskrivningsfonden, hälften av omsättningstillgångarna och investeringstillgångarna värderegleringar samt fonderna för fritt eget kapital och oanvända vinstmedel minskat med förluster. Till det egna kapitalet kan dessutom hänföras andra av bankinspektionen godkända poster som kan jämföras med poster som hänförs till det egna kapitalet.

Till det supplementära egna kapitalet hänförs bl.a. kreditförlustreserveringar. På bankinspektionens villkor kan till det supplementära egna kapitalet även hänföras av kreditinstituten emitterade förbindelser med sämre förmånsrätt än bankens andra förbindelser, dock till ett belopp av högst hälften av det primära egna kapitalet. Vid bestämmande av kreditinstituten soliditet kan av det supplementära egna kapitalet beaktas endast ett belopp som motsvarar det primära egna kapitalet.

Kreditinstituten fordringar och investeringar indelas i fyra riskgrupper så att för medel och ansvarsförbindelser i envar grupp uppställs ett separat krav på eget kapital med tanke på kreditrisken. Även posterna utanför balans-

räkningen indelas i riskgrupper och vägs dessutom med en koefficient som korrelerar med riskerna.

Ett kreditinstitut skall ha ett eget kapital om minst 8 % av det sammanlagda beloppet av de enligt stadgandena grupperade fordringarna, placeringarna och förbindelserna utanför balansräkningen.

I denna regeringsproposition ingår även ett förslag till ändring av lagen om depositionsbankernas verksamhet. Det föreslås att till lagen fogas ett stadgande om hur anläggnings-tillgångar som uthyrts genom finansieringsleasing skall behandlas vid soliditetsberäkningar.

23 §. *Riskkontroll*. I paragrafen stadgas att om riskkontroll i ett kreditinstitut och riskkoncentration gäller på motsvarande sätt 33 § lagen om depositionsbankernas verksamhet.

Enligt 33 § lagen om depositionsbankernas verksamhet får en depositionsbank inte ta en så stor risk i sin verksamhet att den väsentligt äventyrar bankens soliditet. Depositionsbanken skall ha riskkontrollsystem som är tillräckliga med hänsyn till verksamheten. En depositionsbank eller en till samma koncern hörande finansinrättnings fordringar och ansvarsförbindelser hos en och samma person eller sammanslutning eller hos en person eller sammanslutning som står i väsentlig ekonomisk intresse-gemenskap med en sådan person eller sammanslutning får inte stiga till ett så stort belopp att det kan medföra fara för bankens soliditet.

Ett kreditinstitut skall enligt paragrafen se till att dess riskkontrollsystem är tillräckligt med avseende på verksamhetens art och omfattning och att det täcker all verksamhet, även sådan som står utanför balansräkningen. Systemet skall garantera att kreditinstitutets ledning och myndigheterna får tillförlitliga och tillräckliga uppgifter om kreditriskerna.

Riskbeloppet är i stor utsträckning beroende av på vem kreditinstitutet har en fordran och för vems räkning en ansvarsförbindelse har givits. Riskkoncentrationsförbudet kan inte tillämpas på fordringar av stat eller kommun eller på ansvarsförbindelser som givits för deras räkning. Riskbeloppet är också beroende av om säkerhet ställts för förbindelsen eller inte.

6 kap. Särskilda stadganden

24 §. *Avbrytande av verksamheten, likvidation upplösning och fusion*. För kreditinstitut som är

aktiebolag ingår i stadgandet en hänvisning till affärsbankslagen och för kreditinstitut som är andelslag en hänvisning till andelsbankslagen. Hänvisningarna gäller stadgandena om avbrytande av verksamheten, likvidation, upplösning och fusion. I fråga om hypoteksföreningar tillämpas stadgandena i lagen om hypoteksföreningar.

25 §. *Kundskydd och tryggande av konkurrensen*. I fråga om kundskydd och tryggande av konkurrensen tillämpas på motsvarande sätt vad som i 5 kap. lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgas om kundskydd och i 6 kap. stadgas om tryggande av konkurrensen.

Bankinspektionen övervakar kreditinrättningarnas avtalsvillkor och marknadsföring. Även konsumentsombudsmannen övervakar ur konsumenternas synvinkel lagligheten i marknadsföringen och avtalsvillkoren. Om bankinspektionen upptäcker att ett kreditinstitut vid tillämpningen av sina avtalsvillkor eller i sin marknadsföring handlar i strid med lagen om konsumentskydd, skall den begära ett utlåtande i ärendet av konsumentsombudsmannen. Om bankinspektionen anser det nödvändigt med tanke på kundskyddet, har den rätt att förbjuda kreditinstitutet att fortsätta sin marknadsföring i strid med lag eller med stöd av den meddelade föreskrifter och att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring eller tillämpning av avtalsvillkor. Kreditinstitutet har rätt att få bankinspektionens beslut behandlat av marknadsdomstolen.

Kundskyddet enligt lagen om depositionsbankernas verksamhet är mera omfattande än kundskyddet enligt konsumentskyddslagen. Alla kreditinstitutets kunder omfattas av skyddet oberoende av om de kan anses vara sådana konsumenter som avses i konsumentskyddslagen. Det är nödvändigt med en så vid reglering eftersom kreditinstitutet har många kunder som inte är i konsumentskyddslagen avsedda konsumenter, men vilkas relation till kreditinstitutet kan jämföras med förhållandet mellan en näringsidkare och konsument. Sådana kundgrupper är bl.a. jordbrukarna och småföretagarna.

I 6 kap. lagen om depositionsbankernas verksamhet ingår stadganden som kompletterar den allmänna lagen om konkurrensbegränsningar (709/88). De meddelanden, uppgifter och handlingar som enligt lagen skall ges in till konkurrensverket skall i fråga om kreditinstitut ges också till bankinspektionen. Undantag från

anmälningsplikten beviljas för kreditinstituten av bankspektionen och inte av konkurrensverket. Bankspektionen måste dock höra konkurrensverket.

Enligt 44 § lagen om depositionsbankernas verksamhet skall bankspektionen utreda konkurrensbegränsningar och deras verkningar i bankverksamheten. Finner bankspektionen att en begränsning har skadliga verkningar, skall den vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja dem. Har bankspektionen inte genom förhandlingar eller på något annat sätt kunnat undanröja en konkurrensbegränsnings skadliga verkningar, skall bankspektionen göra en framställning om att begränsningen skall behandlas i konkurrensrådet.

I fråga om tryggnad av konkurrensen stadgar lagen om depositionsbankernas verksamhet om en delvis överlappande myndighetstillsyn. Enligt motiveringen till lagen bär bankspektionen huvudansvaret för övervakningen av konkurrensbegränsande arrangemang. Om väsentlig allmän fördel kräver det kan konkurrensmyndigheterna ingripa dels i konkurrensbegränsningar som gäller den egentliga bankkonkurrensen, dels i arrangemang som berör både banker och andra branscher.

26 §. *Tystnadsplikt*. Den som är medlem eller suppleant i ett förvaltningsorgan i ett kreditinstitut eller en sammanslutning av kreditinstitut eller som är anställd vid ett sådant institut är skyldig att hemlighållavad han fått veta om en kunds eller någon annans ekonomiska ställning, privata angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemligheter. Den till vars förmån tystnadsplikten gäller kan ge sitt samtycke till att saken yppas. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till ett kreditinstituts bolagsstämma, andelsstämma eller andelslags fullmäktige eller hypoteksförenings stämma eller till en aktieägare eller en medlem som deltar i stämman eller mötet.

I paragrafens 2 mom. stadgas om ett undantag från tystnadsplikten. Enligt momentet har ett kreditinstitut rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter till i momentet nämnda myndigheter. Detta är nödvändigt, eftersom det tills vidare inte i stadgandena om de nämnda myndigheterna finns några bestämmelser om rätten att få uppgifter.

I paragrafens 3 mom. stadgas ett annat undantag. Enligt detta har ett kreditinstitut rätt att lämna sådan uppgifter som avses i 1 mom. till en sammanslutning som tillhör samma

koncern, om medlemmarna i dess förvaltningssorgan eller dess tjänstemän binds av den tystnadsplikt som nämns i momentet eller av en motsvarande tystnadsplikt, och om det är nödvändigt att uppgifterna ges med tanke på riskkontrollen i den mottagande sammanslutningen.

Ett kreditinstitut är berättigad att bedriva sedvanlig kreditupplysningsverksamhet.

27 §. *Kreditförlustreservering*. Enligt paragrafens 1 mom. får ett kreditinstitut av dekréditförlustreserveringar som ingår i bokslutet för den räkenskapsperiod som upphör omedelbart innan denna lag träder i kraft till reservfonden överföra ett belopp som utgör högst 90 procent av det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringen för den ovan nämnda räkenskapsperioden och tidigare gjorda kreditförlustreserveringar.

Stadgandet är nödvändigt för att förstärka kreditinstitutets soliditet och för att bibehålla förutsättningarna för jämbördig konkurrens mellan kreditinstituten och depositionsbankerna. Stadgandet motsvarar stadgandena i affärsbankslagen, andelsbankslagen och sparbankslagen om överföring av kreditförlustreserveringar.

Enligt paragrafens 2 mom. kan med avvikelse från andra lagar det belopp som överförs till reservfonden i enlighet med 1 mom. endast användas för täckande av kreditinstitutets förluster i den mån den vinst som framgår av den fastställda balansräkningen och annat fritt eget kapital inte förslår därtill. I annan lagstiftning stadgas om användning av reservfond i bl.a. 4 kap. 13 § lagen om aktiebolag och 37 § lagen om andelslag.

28-30 §§. *Säkerheter för obligationslån. Tillläggssäkerheten för obligationslån. Utbyte av obligationer mot skuldebrev*. I paragrafen ingår stadganden om det förfarande vid deposition av säkerheter för obligationslån som för närvarande iaktas i hypoteksbanker. Enligt detta förfarande är hypoteksbanken skyldig att på det sätt som stadgas i lagen till bankspektionen överlåta säkerheter för emitterade obligationslån. Ett kreditinstitut är skyldigt att överlåta säkerheter om så stadgas i obligationslånnevillkoren. Stadgandena är nödvändiga eftersom den senaste tidens utveckling på marknaden har aktualiserat betydande säkerhetsrisker i samband med investeringsverksamhet. För att kunna bevara marknaden och utveckla den både för yrkesmässiga och andra investerare är

det nödvändigt att investerarnas förtroende för marknaden bibehålls. Detta förutsätter å sin sida att det på marknaden också finns synnerligen riskfria placeringsalternativ. Förfarandet med säkerheter för obligationslån har skapat ett system, där investeraren vid investeringstillfället vet att hans investering medför synnerligen obetydliga risker.

Stadgandena om skyldigheten att överlämna säkerheter är en garanti för investeraren att för den kreditgivning som skett med hjälp av hans investering har ställts säkerhet, som utgör säkerhet för hans fordran på kreditinstitutet och som är tillräcklig och motsvarar lånevillkoren.

7 kap. Straffstadganden och vite

31 §. *Kreditinstitutsbrott.* I paragrafen ingår ett stadgande om straff för den som bedriver finansieringsverksamhet utan koncession. Ringa brott kan dock resultera i åtalselftergift eller domselftergift enligt åklagarmyndighetens eller domstolens prövning med stöd av strafflagen eller förordningen om införande av strafflagen.

32 §. *Kreditinstitutsförseelse.* I paragrafen stadgas om kreditinstitutsförseelse, för vilket den skyldige kan dömas till böter. Straffbara gärningar är enligt stadgandet uppsåtlig eller av vållande beroende försummelse att till bankinspektionen ge meddelanden och upplysningar samt förete handlingar. Ett lindrigare straffhot är motiverat eftersom gärningarna inte äventyrar förtroendet för finansieringsverksamheten på samma sätt som gärningarna i föregående paragraf.

Bankinspektionen kan även förelägga vite för att förstärka anmälnings- och upplysningsskyldigheten.

33 §. *Brott mot tystnadsplikten.* I paragrafens 1 mom. stadgas straff för brott mot den tystnadsplikt som nämns i 26 §.

Vid brott mot tystnadsplikten kan en enskild parts fördel kräva undvikande av straffprocess och därtill ansluten offentlighet. Allmänna åklagarens åtalsrätt begränsas därför i 2 mom. så att han, om endast enskild rätt har blivit kränkt, får väcka talan endast om målsäganden anmält brottet till åtal.

34 §. *Vite.* Paragrafen gäller föreläggande av vite i situationer där ett kreditinstitut i sin verksamhet inte har följt lagen eller med stöd

av den meddelade föreskrifter. Enligt 1 mom. är det bankinspektionen som förelägger vite. Enligt 2 mom. är det länsstyrelsen i det län där kreditinstitutet har sin hemort som dömer ut vite.

8 kap. Ikraftträdande och övergångsstadganden

35 §. *Ikraftträdande.* Det är meningen att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att riksdagen har antagit den. Avsikten är att den skall träda i kraft den 1 januari 1992. Enligt paragrafens 2 mom. har de hypoteksbanker som avses i lagen om hypoteksbanker rätt att efter denna lags ikraftträdande i sin firma eller för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank". Enligt paragrafens 3 mom. kan ansökan om beviljande av koncession för kreditinstitut samt fastställande av bolagsordning eller stadgar upptas till behandling innan denna lag träder i kraft.

36 §. *Undantag från kraven på minimikapital.* Enligt 7 § skall ett kreditinstitut ha ett aktiekapital, andelskapital eller grundkapital om minst 25 miljoner kronor. Detta krav skulle vara alltför högt för de flesta redan fungerande kreditinstitut. Kravet på minimikapital gäller därför inte retroaktivt sådana koncessionssökande aktiebolag, andelslag eller hypoteksföreningar som då denna lag träder i kraft bedriver finansieringsverksamhet och fortsätter sin verksamhet utan avbrott. Aktiekapitalet, andelskapitalet eller grundkapitalet skall dock vara minst så stort som koncessionssökandens aktiekapital, andelskapital eller grundkapital var då lagen trädde i kraft och det får inte heller sänkas efter att koncession har beviljats.

37 §. *Skyldighet för sammanslutningar som bedriver finansieringsverksamhet att söka koncession.* Enligt paragrafens 1 mom. skall den som då denna lag träder i kraft bedriver sådan verksamhet som avses i lagen inom sex månader från ikraftträdandet ansöka om koncession och fastställelse av bolagsordning eller stadgar eller inom ett år från ikraftträdandet sluta ingå sådana nya finansieringsavtal som förutsätter koncession samt sluta bevilja ny finansiering på basis av avtal som ingåtts innan nämnda tiden har löpt ut. Finansministeriet kan av särskilda skäl bevilja en längre tid för avslutandet av verksamheten.

En sammanslutning som då denna lag träder i kraft genom koncession som beviljats med

stöd av en annan lag bedriver sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen om finansieringsverksamhet behöver inte ansöka om ny koncession. Sådana kreditinstitut är bl.a. hypoteksbankerna, hypoteksföreningarna och kreditaktiebolagen.

38 §. *Övergångstadgande angående soliditeten.* I paragrafen ingår övergångsstadganden som gäller soliditetskraven. De motsvarar övergångsstadgandena i 65 § lagen om depositionsbankernas verksamhet.

Enligt paragrafens 1 mom. skall en sammanlutning som har bedrivit finansieringsverksamhet redan innan lagen trädde ikraft senast den 1 januari 1996 uppfylla soliditetskraven.

I paragrafens 2 mom. ges på samma sätt som i stadgandena om depositionsbanker en snabbar tidtabell för de kreditinstitut som bedriver internationell verksamhet. Dessa kreditinstitut skall uppfylla soliditetskraven senast den 1 januari 1993.

I paragrafens 3 mom. stadgas förbud mot att försämra soliditeten. Om ett sådant bolags solvens som avses i 37 § 1 mom. då koncession beviljas understiger den nedre gränsen, får soliditeten inte under den tid som nämns i 1 och 2 mom. sjunka under nivån vid den tidpunkt då koncession beviljades.

39 §. *Övergångsstadganden angående äganderättsbegränsningar.* Enligt 18 § lagen om finansieringsverksamhet tillämpas på kreditinstitut bl.a. vad som i 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgas om ägande av aktier och andelar. Den föreslagna 39 § om finansieringsverksamhet ingår ett övergångsstadgande enligt vilket ett kreditinstitut före den 1 januari 1997 skall ordna innehavet av aktier och andelar samt bestämmanderätten så att de överensstämmer med 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet och 18 § 2 mom. denna lag. Kreditinstituten behöver en övergångstid för de arrangemang som nämns i 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet.

1.2. Lagen om depositionsbankernas verksamhet

6 §. Enligt 6 § 2 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet får utöver depositionsbankerna endast Finlands Bank och Nordiska Investeringsbanken samt hypoteksbankerna i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank".

Det föreslås att lagen om hypoteksbanker upphävs i samband med att lagen om finansieringsverksamhet stiftas. Därefter finns begreppet hypoteksbank inte längre definierat i vår lagstiftning. Enligt 36 § 2 mom. lagen om finansieringsverksamhet har sådan hypoteksbank som avses i lagen om hypoteksbanker rätt att i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda ordet "bank". Paragrafen har justerats till denna del.

7 §. Enligt 7 § 3 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet får en depositionsbank inte emittera obligationslån. Förbudet intogs i lagen närmast för att bibehålla arbetsfördelningen mellan hypoteksbanker och depositionsbanker. Eftersom det föreslås att lagen om hypoteksbanker upphävs, vilket innebär att man frångår den lagstadgade arbetsfördelningssprincipen, finns det inte längre något skäl att bibehålla stadgandet i lagen om depositionsbankernas verksamhet.

16 §. Enligt 16 § lagen om depositionsbankernas verksamhet får en depositionsbank i fastigheter samt i aktier och andelar i fastighetssammanslutningar sammanlagt placera högst ett belopp som utgör 13 procent av bankens balansomslutning, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar tillstånd till ett större belopp. Lagen om finansieringsverksamhet täcker bl.a. finansbolagens verksamhet. De bedriver omfattande finansieringsleasing som innebär bl.a. fastighetsleasing, där finansiären anskaffar en av hyrestagaren anvisad fastighet i sin ägo och hyr ut den till finansieringstagaren. För att de traditionella begränsningarna av rätten att äga fastigheter inte skall utgöra ett hinder för sådan, också internationellt sett sedvanlig, finansieringsverksamhet gäller de allmänna begränsningarna av fastighetsägande inte sådan fastighetsleasingverksamhet, där finansiären förvärvar en av hyrestagaren anvisad fastighet eller aktier eller andelar i en fastighetssammanslutning.

20 §. Enligt den gällande paragrafen får en depositionsbank inte då den ordnar finansiering förbehålla sig annan rätt till vinst av en kunds rörelse än den som banken har i egenskap av ägare av aktie, andel eller värdepapper. Eftersom finansieringsverksamheten har förändrats väsentligt från den tid då stadgandet till följd av regleringssträvanden intogs i lagen, föreslås det att stadgandet upphävs. Detta ökar depositionsbankernas möjligheter att finansiera företagskunder i eko-

nomiskt trångmål och förbättrar depositionsbankernas internationella konkurrenskraft.

27 §. Det föreslås att ett nytt andra moment fogas till paragrafen. Med stöd av detta har bankinspektionen rätt att meddela föreskrifter om hur anläggningstillgångar som hyrts genom finansieringsleasing skall behandlas vid beräkning av den soliditet som avses i 23 § denna lag. Med finansieringsleasing avses sådan verksamhet, där en depositionsbank anskaffar av finansieringsmottagaren anvisad egendom eller rättighet och hyr den vidare till finansieringstagaren.

58 §. Tystnadspliktsstadgandet föreslås ändrat i fråga om rätten att lämna uppgifter så att det överensstämmer med motsvarande paragraf i lagen om finansieringsverksamhet. Med stöd av paragrafen har ett kreditinstitut rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter till polis- och åklagarmyndigheter för utredning av brott samt till myndigheter som enligt lag har rätt att ta del av sådana uppgifter.

58 a – 58 c §. I propositionen föreslås det att förbudet mot emission av obligationslån upphävs. Eftersom depositionsbankerna efter lagändringen får emittera obligationslån, föreslås att det om bestämmande av obligationslånevillkoren stadgas på samma sätt som i lagen om finansieringsverksamhet.

1.3. Lagen om utlånings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland

1 §. Enligt paragrafens 1 mom. utvidgas lagens tillämpningsområde till att gälla sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet.

2 §. I paragrafens 2 mom. har gjorts en ändring, enligt vilken på utländska bankers filialkontor tillämpas antingen lagen om depositionsbankernas verksamhet eller lagen om finansieringsverksamhet. Avgörande för vilken lag som tillämpas är om kreditinstitutet tar emot depositioner av allmänheten.

I paragrafens 3 mom. ingår en precisering av definitionen av utländska kreditinstitut. Preciseringsen föränleds av lagen om finansieringsverksamhet.

3 §, 4-6 a §. Paragraferna har ändrats så att orden hypoteksbank och kreditaktiebolag har ändrats till kreditinstitut.

10 §. I lagen har gjorts en av lagen om

finansieringsverksamhet föränledd precisering om remissförfarandet i samband med koncessionsansökan för filialkontor.

18 §. I paragrafen har gjorts en precisering som stadgar att ett filialkontor som får ta emot depositioner av allmänheten skall höra till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.

1.4. Lagen om bankinspektionen

1 §. Eftersom bankinspektionen är den myndighet som utövar tillsyn över kreditinstituten är det nödvändigt att göra ett tillägg om detta i 1 § lagen om bankinspektionen.

1.5. Lagen om om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån

5 §. Ordet hypoteksbank föreslås bli struket ur paragrafen. Det föreslås att till paragrafen fogas ett omnämnande om depositionsbanker och sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet.

18 §. Till paragrafen har fogats ett omnämnande om kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet.

1.6. Lagen angående rättighet att idka näring

3 §. Eftersom förteckningen i paragrafen är avsedd att vara uttömmande har ett omnämnande av kreditinstitut fogats till 11 punkten. Också lagrummets ordalydelse har förtydligats i denna punkt.

1.7. Lagen om konsumentombudsmannen

8 §. På kreditinstitut tillämpas stadgandena i 5 kap. lagen om depositionsbankernas verksamhet om kundskydd. Enligt dem övervakar bankinspektionen bankernas tillämpning av avtalsvillkor och marknadsföring. Marknadsföringens lagenlighet och användningen av avtalsvillkor övervakas av konsumentombudsmannen med hänsyn till konsumentskyddet. Båda myndigheterna har en delvis överlappande behörighet och deras samarbete är viktigt.

Paragrafens 2 mom. har därför preciserats så att konsumentombudsmannen förpliktas att be

om bankinspektionens utlåtande också då konsumentombudsmannens i 1 mom. avsedda åtgärder gäller ett kreditinstitut.

1.8. Lagen om utlåningars samt vissa sammanslutningar rätt att äga och besitta fast egendom och aktier

Enligt denna lags 24 § tillämpas lagen inte på hypoteksbanker och kreditaktiebolag. Eftersom det i propositionen föreslås att lagen om hypoteksbanker och lagen om kreditaktiebolag upphävs, föreslås det att i 24 § görs därav föranledda tekniska ändringar.

1.9. Lagen om hypoteksföreningar

1 §. Paragrafen definierar begreppet hypoteksförening. En hypoteksförening är ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet. Hypoteksföreningarnas ändamål är att främst av långfristiga lånemedel bevilja långfristiga lån i första hand mot inteckningssäkerhet eller annan betryggande säkerhet. Definitionen beskriver hypoteksföreningarnas traditionella verksamhet men är något vidare än det gällande stadgandet, vilket ökar möjligheterna.

Det föreslås att stadgandet i gällande 1 § 2 mom. om tillfällig kredit slopas såsom onödigt och begränsande.

4 §. Det föreslås att 4 § 1 och 2 mom. upphävs, eftersom stadgandena blir onödiga i och med att lagen om finansieringsverksamhet träder i kraft. Hänvisningsstadgandet i 4 § 3 mom. justeras till innehållet så att det motsvarar den nya sparbankslagen. Dessutom föreslås det att sistnämnda stadgande flyttas till 27 §.

7 §. Gällande 7 § 1 mom. 4 punkten förutsätter att det i en hypoteksförenings stadgar bestäms till vilket belopp av en säkerhets värde hypoteksföreningen kan bevilja lån mot inteckning. Eftersom det blivit allt allmännare med andra slag av säkerheter än bostadsaktier föreslås det att stadgandet ändras så att det i en hypoteksförenings stadgar skall bestämmas till vilket belopp av värdet på den egendom som utgör säkerhet hypoteksföreningen kan bevilja lån mot denna säkerhet.

Eftersom hypoteksföreningarna regleras av samma soliditetsstadganden som andra kreditinstitut, föreslås det att från gällande 7 § 2

mom. slopas det stadgande enligt vilket en förutsättning för återbetalning av det kapital som föreningens stiftare eller deras förmånstigare har placerat i hypoteksföreningen är att relationen mellan dess eget kapital och förbindelser även efter återbetalningen utgör minst fyra procent beräknat på det sätt som stadgas i 45 § lagen om hypoteksbanker.

9 §. Eftersom på hypoteksföreningar efter att lagen om finansieringsverksamhet träder i kraft tillämpas samma krav på grundkapital som på andra kreditinstitut, föreslås det att ur 9 § 1 mom. såsom förutsättning för beviljande av koncession krävs att grundkapitalet skall anses tillräckligt.

18 §. Enligt gällande 18 § 1 mom. 6 punkten skall förvaltningsrådet i synnerhet besluta om upptagande av obligations- och andra lån samt om säkerhet för dem. Eftersom medelanskaffningsmetoderna blivit mångsidigare föreslås det att stadgandet ändras så att hypoteksföreningens förvaltningsråd skall fastställa de allmänna villkoren för anskaffning av medel. Enligt 18 § 2 mom. 7 punkten åligger hypoteksförenings förvaltningsråd i synnerhet att besluta om köp, försäljning, byte och inteckning av fast egendom utom i frågan om egendom som utgjort säkerhet för fordran. Numera är det i allmänhet en sammanslutnings styrelse som fattar beslut om rättshandlingar rörande fast egendom. Det nämnda lagrummet föreslås därför bli upphävt.

22 §. Den gällande paragrafen innehåller stadganden som begränsar hypoteksföreningens investeringsverksamhet. Eftersom dessa uppställs i lagen om finansieringsverksamhet, föreslås det att paragrafen upphävs.

23 §. Den gällande paragrafen innehåller stadganden om temporärt förvärv av egendom som utgjort pant eller annan säkerhet för en fordran som blivit obetald. Motsvarande stadganden ingår i lagen om finansieringsverksamhet och lagen om depositionsbankernas verksamhet, varför det föreslås att paragrafen upphävs.

24 §. Enligt den gällande paragrafen skall en hypoteksförening använda lånemedel, som den anskaffat, för beviljande av lån åt sina medlemmar och dem som anmäler sig som medlemmar. Ordalydelsen försvårar bl.a. en flexibel skötsel av hypoteksföreningens betalningsförmåga och hindrar t.ex. tillfällig placering av medel i företagscertifikat. En hypoteksförening kan likaså behöva lånemedel för större

investeringar, vilket också hindras av det nämnda stadgandet. Stadgandet föreslås därför få en vidare formulering enligt vilken hypoteksföreningen i första hand skall använda anskaffade lånemedel för beviljande av lån åt sina medlemmar och dem som anmäler sig som medlemmar.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. slopas eftersom stadgandet i 1 § 2 mom. om tillfällig kredit också föreslås slopat.

26 §. I gällande paragraf stadgas om anskaffande av tillskottskapital till hypoteksföreningen. Hänvisningen till 45 § lagen om kreditaktiebolag föreslås till följd av den ändrade lagstiftningen ändrad till en hänvisning till 22 § lagen om finansieringsverksamhet. Enligt paragrafens gällande 3 mom. kan på tillskottskapital betalas en av bankinspektionen godkänd ränta. På eventuellt tillskottskapital skall emellertid betalas en av marknaden dikterad ränta, vars storlek hypoteksföreningen av ändamålsenlighetsskäl bör få bestämma. Det föreslås därför att 3 mom. upphävs.

Rubriken för 5 kap. Det föreslås att kapitlets rubrik ändras så att det motsvarar det nya innehållet.

27 §. Det föreslås att stadgandet i gällande 4 § 3 mom. flyttas till denna paragraf.

1.10. Lagen om värdepappersförmedlingsrörelse

4 §. I paragrafen uppräknas de sammanslut-

ningar, som får bedriva värdepappersförmedlingsrörelse. Till paragrafen fogas ordet kreditinstitut eftersom dessa enligt 18 § lagen om finansieringsverksamhet får bedriva värdepappersförmedlingsrörelse på samma sätt som depositionsbankerna med stöd av 7 § lagen om depositionsbankernas verksamhet.

1.11. Värdepappersmarknadslagen

4 §. I 1 kap. 4 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen (495/89) definieras begreppet värdepappersförmedlare genom en hänvisning till 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse. Eftersom sistnämnda lagrum föreslås ändrat, bör även 4 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen ändras.

2. Ikraftträdande

De föreslagna lagarna borde träda i kraft samtidigt. Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och stadfästa. Avsikten är att lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1992.

I ikraftträdelse- och övergångsstadgandena i lagen om finansieringsverksamhet beaktas den tid kreditinstituten behöver för att anpassa sig till de nya soliditetskraven.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om finansieringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1. kap.

Allmänna stadganden

1 §

Definition av finansieringsverksamhet

Med finansieringsverksamhet avses i denna lag yrkesmässigt erbjudande av krediter och därmed jämförlig finansiering då verksamheten sker för egen räkning för medel som skall återbetalas och som ett kreditinstitut anskaffat från allmänheten eller från en sammanslutning som hör till samma koncern som kreditinstitutet. Vid tillämpningen av denna lag räknas depositionsbanker och kreditinstitut inte till allmänheten.

Med finansieringsverksamhet avses i denna lag inte verksamhet som

1) direkt hänför sig till en verksamhetsidkares handel med fast eller lös egendom eller tjänster, eller

2) riktar sig till en sammanslutning som hör till samma koncern.

2 §

Definition av kreditinstitut

Med kreditinstitut avses i denna lag aktiebolag, andelslag och hypoteksföreningar som bedriver finansieringsverksamhet.

Om något annat inte anges i denna lag skall lagstiftningen om aktiebolag, andelslag eller hypoteksföreningar tillämpas på kreditinstitut.

I fråga om kreditinstitut beviljar finansministeriet det undantag som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. och 8 kap. 4 § 1 mom. lagen om aktiebolag.

3 §

Koncession

Endast kreditinstitut som har beviljats koncession får bedriva finansieringsverksamhet.

För verksamhet där den som erbjuder finansiering endast förvärvar någon av finansieringstagaren anvisad egendom eller rättighet och

hyr ut den till finansieringstagaren krävs inte koncession enligt denna lag.

Denna lag tillämpas inte på Finlands Bank. Om rätt för depositionsbanker samt utländska depositionsbankers och kreditinstituts filialkonator att bedriva finansieringsverksamhet stadgas särskilt.

4 §

Kreditinstitutskoncern

Om ett kreditinstitut äger så många aktier i ett inhemskt eller utländskt aktiebolag att det har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför, är kreditinstitutet modersamfund medan aktiebolaget är dotterbolag. Om ett kreditinstitut och dess dotterbolag tillsammans eller ett dotterbolag ensamt eller flera dotterbolag tillsammans äger en så stor andel av ett inhemskt eller utländskt bolags aktier, är även det sistnämnda bolaget dotterbolag till kreditinstitutet.

Också i det fall att ett kreditinstitut annars med stöd av aktieinnehav eller avtal har bestämmanderätt i en sammanslutning som bedriver i 7 § lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) nämnd verksamhet och en betydande andel i dess resultat, är kreditinstitutet modersamfund och det andra bolaget dotterbolag.

Som ett kreditinstituts dotterbolag anses inte fastighetsbolag utom i det fall att det tillsammans med kreditinstitutet och dess dotterbolag sammanlagt äger en i 1 mom. angiven andel av aktierna i ett annat inhemskt eller utländskt aktiebolag, och inte heller ett bolag vars aktier kreditinstitutet har förvärvat med stöd av 18 § i denna lag enligt 14 och 17 §§ lagen om depositionsbankernas verksamhet.

Ett kreditinstitut och dess dotterbolag utgör en kreditinstitutskoncern.

Om det på grund av koncernens sammansättning eller av andra särskilda skäl är omöjligt eller oändamålsenligt att tillämpa stadgandena om koncerner, kan kreditinstitutet avvika från den med iakttagande av vad bankinspektionen bestämmer i varje enskilt fall.

5 §

Tillsyn

Bankinspektionen övervakar att denna lag och med stöd av den utfärdade myndighetsföreskrifter iakttas.

2 kap.

Bildande och förvaltning

6 §

Koncession

Ett kreditinstituts stiftare skall hos finansministeriet ansöka om koncession. Till ansökan skall fogas kreditinstitutets stiftelseurkund. Finansministeriet har rätt att kräva även andra utredningar som det anser nödvändiga. Bankinspektionen skall ge utlåtande om ansökan.

Ett kreditinstitut skall beviljas koncession om det inte strider mot allmän fördel att institutet bildas. Finansministeriet har dock, efter att ha hört den som ansöker om koncession för ett kreditinstitut, rätt att uppställa villkor för kreditinstitutets affärsverksamhet.

7 §

Minimikapital

Kreditinstitutets aktiekapital, andelskapital eller grundkapital skall uppgå till minst 25 miljoner mark. Finansministeriet kan av särskilda skäl bevilja tillstånd till ett lägre kapital, dock minst fem miljoner mark. Aktiekapitalet, andelskapitalet eller grundkapitalet skall i sin helhet betalas in i pengar innan kreditinstitutet inleder sin verksamhet.

8 §

Återkallande av koncession

Finansministeriet kan på framställning av bankinspektionen återkalla ett kreditinstituts koncession, om det i institutets verksamhet väsentligt har brutits mot lag eller förordningar eller mot föreskrifter som myndigheterna har meddelat med stöd av dem eller om stadgade förutsättningar för beviljande av koncession inte längre föreligger.

Om det vid skötseln av ett kreditinstitut har konstaterats oskicklighet eller vårdslöshet och om det är uppenbart att detta allvarligt kan skada fordringsägarnas fördel, kan finansminis-

teriet på bankinspektionens framställning begränsa institutets verksamhet enligt koncessionen för viss tid.

9 §

Bolagsordning och stadgar

Ett kreditinstituts bolagsordning eller stadgar och ändringar i dem skall fastställas av finansministeriet. Bolagsordningen eller stadgarna samt ändringar i dem skall fastställas, om de stämmer överens med lag och det inte finns särskilda skäl att inte fastställa dem.

10 §

Bolagsordningens och stadgarnas innehåll

Ett kreditinstituts bolagsordning eller stadgar skall, utöver vad som stadgas på annat ställe i lag, innehålla bestämmelser om

1) styrelsemedlemmarnas och suppleanternas samt verkställande direktörens och vice verkställande direktörens rätt att höra till förvaltningen av ett annat affärsföretag,

2) i vilken ordning beslut fattas om arbetsfördelningen mellan verkställande direktören och mellan styrelsemedlemmarna samt deras rätt att företräda kreditinstitutet,

3) hur förvaltningen av förrättningsställena skall ordnas, samt

4) vilka som har rätt att teckna kreditinstituts firma.

I bolagsordningen eller stadgarna kan dessutom bestämmas att kreditinstitutets förvaltningsråd skall fastställa allmänna anvisningar för kreditinstitutets verksamhet i frågor som är av vittgående och principiell betydelse samt minst en gång om året genom av förvaltningsrådet valda inspektörer låta granska skötseln och förvaltningen av kreditinstitutet.

11 §

Uppgifter som skall tillställas bankinspektionen

Ett kreditinstitut får inte inleda sin verksamhet förrän det har fått koncession och till bankinspektionen lämnat in

1) ett fullständigt handelsregisterutdrag angående kreditinstitutet,

2) kreditinstitutets bolagsordning eller stadgar,

3) en kopia av finansministeriets beslut om fastställande av bolagsordningen eller stadgarna, samt

4) uppgifter om styrelsemedlemmarnas och deras suppleanters, verkställande direktörens och vid verkställande direktörens samt revisorernas och revisorssuppleanternas namn, medborgarskap och hemort.

Ändringar i de uppgifter som nämns i 1 mom. skall utan dröjsmål meddelas bankinspektionen.

12 §

Förrättningsställen

För sin verksamhet skall ett kreditinstitut ha ett fast förrättningsställe. Institutet kan dessutom ha andra kontor. Kreditinstitutet kan även ha representationskontor i utlandet.

För öppnande av ett förrättningsställe i utlandet skall kreditinstitutet ha finansministeriets tillstånd. Tillstånd skall beviljas om tillsynen över förrättningsstället kan ordnas på ett tillfredsställande sätt. Finlands Bank och bankinspektionen skall ge utlåtande om tillståndsansökningarna. Finansministeriet kan meddela föreskrifter om öppnande av och tillsyn över förrättningsställen i utlandet.

Bryter ett kreditinstitut mot 2 mom. eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av det, kan finansministeriet efter att ha hört kreditinstitutet kräva rättelse inom utsatt tid och, om rättelse inte sker, bestämma att förrättningsstället skall stängas.

Meddelande om att verksamheten vid ett förrättningsställe kommer att inledas eller avslutas samt att ett representationskontor kommer att öppnas eller stängas och om adressändringar skall på förhand lämnas till bankinspektionen.

3 kap.

Revision och bokslut

13 §

Revisorer

Ett kreditinstitut skall årligen för granskning av förvaltningen och räkenskaperna utse minst två revisorer och minst en revisorssuppleant.

Minst en revisor och en suppleant skall vara en av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller revisionsammanslutning.

På ett kreditinstituts och dess dotterbolags revisorer tillämpas inte 10 kap. 5 § 3 mom. lagen om aktiebolag.

14 §

Revisorer som utses av bankinspektionen

Bankinspektionen skall för ett kreditinstitut förordna en revisor som uppfyller behörighetssvillkoren, om

1) 13 § 1 och 2 mom. inte har iakttagits,
2) en revisor (247/54) är jävig enligt 10 kap. 5 § 1 eller 2 mom. lagen om aktiebolag eller 88 § 2 mom. lagen om andelslag och antalet ojäviga revisorer inte är tillräckligt enligt denna lag eller bolagsordningen, eller

3) bestämmelsen i bolagsordningen eller stadgarna om revisorernas antal eller behörighet inte har iakttagits.

För om kreditinstitut ges ett sådant förordnande som avses i 10 kap. 1 § 3 mom. och 14 § 1 och 2 mom. lagen om aktiebolag av bankinspektionen.

Innan ett i 1 och 2 mom. nämnt förordnande ges skall bankinspektionen höra kreditinstitutet. För en revisor som avses i 1 mom. gäller förordnandet tills en ny revisor utsetts i hans ställe och för en revisor som avses i 2 mom., till slutet av den första ordinarie bolagsstämma som hålls under följande räkenskapsperiod.

15 §

Räkenskapsperiod och bokslut

Räkenskapsperioden för ett kreditinstitut är ett kalenderår, om inte bankinspektionen medger undantag.

Kreditinstitutets bokslut skall uppgöras i enlighet med denna lag, bokföringslagen (655/73), lagen om aktiebolag eller lagen om andelslag samt enligt och de föreskrifter som bankinspektionen meddelar.

16 §

Meddelanden till bankinspektionen

Ett kreditinstitut skall till bankinspektionen sända en kopia av sitt bokslut, förvaltningsorganens protokoll och revisionsberättelsen samt av de handlingar som gäller kreditinstitutets skötsel och revision och som revisorerna har överlämnat till styrelsen eller förvaltningsrådet.

4 kap.

Kreditinstitutens verksamhet

17 §

Rörelsens art

Ett kreditinstitut får endast bedriva sådan verksamhet som avses i 7 § 1 och 2 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet. Ett kreditinstitut får dock inte ta emot depositioner av allmänheten.

18 §

Ägarbegränsningar

På kreditinstitut tillämpas vad i 13-15 §§ lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgar om ägande av aktier och andelar, vad 16 § stadgar om ägande av fastigheter, vad 17 § stadgar om temporärt innehav av egendom samt vad 18 § stadgar om ägande av aktier och andelar i utländska kredit- och finansieringsinrättningar och i sådana holdingsammanslutningar som avses i den sistnämnda paragrafen.

Utan hinder av 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet får ett kreditinstitut temporärt äga aktier och andelar i en sammanslutning som bedriver annan näring än sådan som avses i 7 § i den nämnda lagen, om syftet med ägandet är att med en riskkapitalplacering delta i utvecklingen av ett företag som påbörjar, utvidgar eller väsentligt förändrar sin verksamhet. Kreditinstitutets ägande i ett sådant företag får dock uppgå till högst 50 procent av hela aktie- eller andelskapitalet eller av de röster som samtliga aktier eller andelar medför.

Bankinspektionen meddelar föreskrifter om anmälan av aktier och andelar som avses i 2 mom. hos bankinspektionen samt om den tid inom vilken banken skall överlåta aktierna och andelarna.

19 §

Vidareförpantning av säkerheter

En säkerhet som har överlämnats till ett kreditinstitut får kreditinstitutet inte förpanta vidare utan samtycke av den som äger säkerheten.

20 §

Lån till delägare och vissa andra

På kreditinstitut tillämpas inte 11 kap. 7 § 2

och 3 mom, 8 § 1 punkten och 12 kap. 7 § lagen om aktiebolag.

5 kap.

Likviditet, soliditet och riskkontroll

21 §

Likviditet

Ett kreditinstituts likviditet skall tryggas på ett sätt som är tillfredsställande med hänsyn till institutets verksamhet.

Bankinspektionen meddelar närmare föreskrifter om hur kreditinstitutets likviditet skall tryggas.

22 §

Soliditet

Om kreditinstitutets soliditet gäller vad 23-32 §§ lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgar om en depositionsbanks soliditet.

23 §

Riskkontroll

Om ett kreditinstituts riskkontroll samt om ett kreditinstituts och ett till samma koncern hörande penninginstituts riskkoncentration gäller vad 33 § lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgar om riskkontroll i depositionsbanker och riskkoncentration i en depositionsbank och en till samma koncern som banken hörande finansieringsinrättning.

6 kap.

Särskilda stadganden

24 §

Avbrytande av verksamheten, likvidation, upplösning och fusion

På avbrytande av verksamheten i ett kreditinstitut av aktiebolagsform, dess likvidation och upplösning samt fusion med något annat kreditinstitut eller en depositionsbank eller fusion av två eller flera kreditinstitut eller ett kreditinstitut och en depositionsbank genom grundande av ett nytt kreditinstitut eller en ny depositionsbank tillämpas på motsvarande sätt vad som i 5 och 6 kap. affärsbankslagen (1269/90) stadgas om en affärsbanks fusion

samt avbrytande av bankens verksamhet, dess likvidation och upplösning.

På avbrytande av verksamheten i ett kreditinstitut av andelslagsform, dess likvidation och upplösning samt fusion med ett annat kreditinstitut eller en depositionsbank eller fusion av två eller flera kreditinstitut eller ett kreditinstitut och en depositionsbank genom grundande av ett nytt kreditinstitut eller en ny depositionsbank tillämpas på motsvarande sätt vad som i 6 och 8 kap. andelsbankslagen (1271/90) stadgas om en andelsbanks fusion samt avbrytande av bankens verksamhet, dess likvidation och upplösning.

25 §

Kundskydd och tryggnad av konkurrensen

På ett kreditinstitut tillämpas vad 5 kap. lagen om depositionsbankernas verksamhet stadgar om kundskydd och 6 kap. stadgar om tryggnad av konkurrensen.

26 §

Tystnadsplikt

Den som är medlem eller suppleant i ett organ i ett kreditinstitut eller en sammanslutning av kreditinstitut eller som är anställd vid ett sådant institut eller en sådan sammanslutning, är skyldig att hålla hemligt vad han fått veta om en kunds eller någon annans ekonomiska ställning, privata angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemligheter, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att saken yppas. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till kreditinstitutets bolagsstämma, andelsstämma eller andelslags fullmäktige eller hypoteksförenings stämma, och inte heller till en aktieägare eller medlem som deltar i stämman eller mötet.

Kreditinstitutet har rätt att lämna uppgifter som avses i 1 mom. även annars till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt över annars till myndigheter som enligt lag har rätt att erhålla sådana uppgifter.

Ett kreditinstitut har rätt att lämna uppgifter som avses i 1 mom. till en sammanslutning som hör till samma koncern, om medlemmarna i dess förvaltningsorgan eller dess tjänstemän binds av den tystnadsplikt som nämns i 1 mom. eller av en motsvarande tystnadsplikt och om

det är nödvändigt att uppgifterna ges med tanke på den mottagande sammanslutnings riskkontroll.

Ett kreditinstitut har utan hinder av 1 mom. rätt att bedriva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör till rörelsen.

27 §

Kreditförlustreservering

Ett kreditinstitut får av de kreditförlustreserveringar som ingår i bokslutet för den räkenskapsperiod som upphör omedelbart innan denna lag träder i kraft till reservfonden överföra ett belopp som utgör högst 90 procent av det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringen för den ovan nämnda räkenskapsperioden och tidigare gjorda kreditförlustreserveringar.

Med avvikelse från andra lagar får det belopp som överförs till reservfonden i enlighet med 1 mom. endast användas för täckande av kreditinstitutets förluster i den mån den vinst som framgår av den fastställda balansräkningen och annat fritt eget kapital inte förslår därtill.

28 §

Säkerheter för obligationslån

Ett kreditinstitut skall, om så bestäms i obligationslånevillkoren, för varje obligationslån som kreditinstitutet ensamt upptar, till bankinspektionen överlämna sådana säkerheter som bestäms i obligationslånevillkoren och som motsvarar minst det sammanlagda nominella värdet av de obligationer som är i omlopp samt ett av bankinspektionen godkänt belopp av säkerheterna enligt villkoren för ettbart sådant obligationslån för varje kreditinstitut ansvarar solidariskt tillsammans med någon annan låntagare.

Som temporär säkerhet för ett obligationslån som ett kreditinstitut upptagit kan institut i stället för sådana säkerheter som nämns i 1 mom. ställa även en borgensförbindelse av Finlands Bank, Postbanken Ab, en affärsbank, sparbank eller andelsbank eller till motsvarande belopp av dessa utfärdade depositionsbevis.

Temporära säkerheter skall så fort som möjligt och senast två år från det att de ställdes konverteras mot sådana säkerheter som anges i obligationslånevillkoren. Bankinspektionen kan

bevilja sammanlagt två års uppskov för konverteringen.

29 §

Tilläggsäkerheter för obligationslån

Om säkerheterna för ett obligationslån som ett kreditinstitut har tagit upp sjunker under det belopp som nämns i 28 §, bolagsordningen eller stadgarna eller vad som föreskrivs i obligationslånevillkoren, skall kreditinstitutet inom två månader ställa en tilläggsäkerhet som bankinspektionen godkänner.

30 §

Utbyte av obligationer mot skuldebrev

Ett kreditinstitut får, om inte annat bestäms i obligationslånevillkoren, före förfallodagen byta tillbaka obligationer till deras nominella värde mot skuldebrev som utgör säkerhet för samma obligationslån. Sådana obligationer skall på amorteringsplanens följande betalningsdag användas för extra amortering av obligationslånet.

7 kap.

Straffstadganden och vite

31 §

Kreditinstitutsbrott

Den som bedriver finansieringsverksamhet utan koncession skall för *kreditinstitutsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

32 §

Kreditinstitutsförseelse

Den som försummar att på det sätt som stadgas i 25 § iakttä 43 § 1 mom. eller 46 § 2 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet, skall för *kreditinstitutsförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

33 §

Brott mot tystnadsplikten

Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 26 § skall för *brott mot den tystnadsplikt som*

gäller kreditinstitut dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Allmän åklagare får inte väcka talan för ett brott som avses i 1 mom., om endast enskild rätt har blivit kränkt och den till vars förmån tystnadsplikten gäller inte har anmält brottet till åtal.

34 §

Vite

Har ett kreditinstitut i sin verksamhet inte följt denna lag eller med stöd av den utfärdade författningar eller bestämmelser kan bankinspektionen vid vite ålägga det att fullgöra sin skyldighet.

Länsstyrelsen i det län där kreditinstitutet har sin hemort dömer ut vitet.

8 kap.

Ikraftträdande och övergångsstadganden

35 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .
Genom denna lag upphävs lagen den 29 augusti 1969 om hypoteksbanker (545/69) och lagen av samma datum om kreditaktiebolag (546/69) jämte ändringar samt lagen den 15 december 1989 om ombildning av en hypoteksbank till affärsbank och fusion mellan hypoteksbank och en affärsbank (1109/89).

De hypoteksbanker som avses i lagen om hypoteksbanker har även efter ikraftträdandet rätt att i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank".

Ansökan om beviljande av koncession för kreditinstitut samt fastställande av bolagsordning eller stadgar kan upptas till behandling innan lagen träder i kraft.

36 §

Undantag från kraven på minimikapital

Stadgandena i 7 § om minimibelopp för aktiekapital, andelskapital eller grundkapital gäller inte ett aktiebolag eller andelslag eller en hypoteksförening som ansöker om koncession och som bedriver finansieringsverksamhet då denna lag träder i kraft och utan avbrott fortsätter sin verksamhet till dess den erhållit

koncession. Grundkapitalet skall dock vara minst lika stort som det aktiekapital, andelskapital eller grundkapital som sökanden hade då lagen trädde i kraft och det får inte sänkas sedan koncession beviljats.

37 §

Skyldighet för sammanslutningar som bedriver finansieringsverksamhet att söka koncession

En sammanslutning som när denna lag träder i kraft bedriver sådan verksamhet som avses i lagen skall inom sex månader från ikraftträdandet ansöka om koncession och fastställelse av bolagsordning eller stadgar eller inom ett år från ikraftträdandet sluta ingå nya finansieringsavtal som förutsätter koncession samt sluta bevilja ny finansiering med stöd av avtal som ingåtts innan den nämnda tiden har löpt ut. Finansministeriet kan av särskilda skäl bevilja en längre tid för avslutandet av verksamheten.

En sammanslutning som när denna lag träder i kraft bedriver sådan finansieringsverksamhet som avses i denna lag enligt koncession som beviljats med stöd av någon annan lag behöver inte ansöka om ny koncession.

38 §

Övergångstadgande angående soliditet

En sammanslutning som när denna lag träder i kraft bedriver sådan verksamhet som

anses i lagen och som beviljats sådan koncession som avses i 6 § skall senast den 1 januari 1996 uppfylla soliditetskraven enligt 22 §.

Om en sammanslutning som avses i 1 mom. bedriver internationell finansieringsverksamhet, skall den dock senast den 1 januari 1993 uppfylla soliditetskraven enligt 22 §.

Om ett i 37 § 1 mom. avsett kreditinstituts soliditet understiger den nedre gränsen enligt denna lag när koncession beviljas, får soliditeten inte under den tid som nämns i 1 och 2 mom. sjunka under nivån vid den tidpunkt då koncession beviljades.

39 §

Övergångsstadgande angående äganderättsbestämmelser

Om ett kreditinstituts innehav eller bestämmanderätt då denna lag träder i kraft överskrider den övre gränsen enligt 13 § lagen om depositionsbankernas verksamhet eller enligt 18 § 2 mom. denna lag, skall kreditinstitutet före den 1 januari 1997 ordna innehavet av aktier och andelar samt bestämmanderätten i överensstämmelse med nämnda paragrafer, om inte finansministeriet på ansökan beviljar en längre tid. Under nämnda tid får kreditinstitutet inte öka den del av sitt relativa innehav och sin relativa bestämmanderätt som överskrider den övre gränsen utöver nivån vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av lagen om depositionsbankernas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs 7 § 3 mom. och 20 § lagen den 28 december 1990 om depositionsbankernas verksamhet (1268/90),
ändras 6 § 2 mom., 16 § 1 mom. och 58 § samt
fogas till 27 § ett nytt 2 mom. samt nya 58 a – 58 c §§, som följer:

6 §

Om inte annorlunda stadgas i någon annan lag får utöver depositionsbankerna endast Finlands Bank och Nordiska Investeringsbanken i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank". Utan hinder av förbudet får benämningen "bank" ingå i en firma eller användas för att beskriva en verksamhet, om det är uppenbart att användningen av benämningen inte är missvisande med hänsyn till verksamhetens art.

16 §

I andra fastigheter samt aktier och andelar i fastighetssammanslutningar än sådana som hyrs i samband med finansieringsverksamhet får en depositionsbank sammanlagt placera högst ett belopp som utgör 13 procent av bankens balansslutning, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar tillstånd till ett större belopp.

27 §

Bankinspektionen meddelar föreskrifter om hur de av depositionsbankens anläggningstillgångar som uthyrs i samband med finansieringsverksamhet skall beaktas vid beräkning av bankens soliditet enligt 23 §.

58 §

Den som är medlem eller suppleant i ett organ i en depositionsbank eller sammanslutning av depositionsbanker eller som är anställd vid en dylik bank eller sammanslutning, är skyldig att hålla hemligt vad han fått veta om en bankkunds eller någon annans ekonomiska ställning, privata angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemligheter, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke

till att saken yppas. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till en banks bolagsstämma, principalernas möte, andelsstämma eller andelslags fullmäktige, ej heller till en aktieägare, delägare, deponent eller innehavare av grundfondsbevis eller placeringsandel som deltar i stämman eller mötet.

En depositionsbank har rätt lämna sådana uppgifter som avses i 1 mom. till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt även annars till myndigheter, som enligt lag har rätt att erhålla sådana uppgifter.

En depositionsbank har rätt att lämna uppgifter som avses i 1 mom. till en sammanslutning som hör till samma koncern, om medlemmarna i dess förvaltningsorgan eller dess tjänstemän binds av den tystnadsplikt som nämns i 1 mom. eller av en motsvarande tystnadsplikt och om det är nödvändigt att uppgifterna ges med tanke på den mottagande sammanslutningens riskkontroll.

Utän hinder av 1 mom. har varje depositionsbank rätt att bedriva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör till bankverksamheten.

58 a §

En depositionsbank skall, om så bestäms i obligationslånevillkoren, för varje obligationslån som banken ensam upptar, till bankinspektionen överlämna sådana säkerheter som bestäms i obligationslånevillkoren och som motsvarar minst det sammanlagda nominella värdet av de obligationer som är i omlopp samt ett av bankinspektionen godkänt belopp av säkerheterna enligt villkoren för varje sådant obligationslån för vilket depositionsbanken ansvarar solidariskt tillsammans med någon annan låntagare.

Som temporär säkerhet för ett obligationslån som en depositionsbank upptagit kan banken i stället för sådana säkerheter som nämns i 1 mom. ställa även en borgensförbindelse av

Finlands Bank, Postbanken Ab, en affärsbank, sparbank eller andelsbank eller till motsvarande belopp av dessa utfärdade depositionsbevis.

Temporära säkerheter skall så fort som möjligt och senast två år från det att de ställdes konverteras mot sådana säkerheter som anges i obligationslånevillkoren. Bankspektionen kan bevilja sammanlagt två års uppskov för konverteringen.

58 b §

Om säkerheterna för ett obligationslån som en depositionsbank har tagit upp sjunker under det belopp som nämns i 58 a §, bolagsordningen eller stadgarna eller vad som föreskrivs i

obligationslånevillkoren, skall depositionsbanken inom två månader ställa en tilläggssäkerhet som bankspektionen godkänner.

58 c §

En depositionsbank får, om inte annat bestäms i obligationslånevillkoren, före förfalldagen byta tillbaka obligationer till deras nominella värde mot skuldebrev som utgör säkerhet för samma obligationslån. Sådana obligationer skall på amorteringsplanens följande betalningsdag användas för extra amortering av obligationslånet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

3.

Lag

om ändring av lagen om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom., 2 § 2 och 3 mom., 3 och 4-6 §§, 6 a § 1 mom., 10 § 1 mom. och 18 § 1 mom. lagen den 31 augusti 1978 om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland (684/78),

dessa lagrum sådana de lyder 1 § 1 mom., 2 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom. och 18 § 1 mom. i lag av den 28 december 1990 (1282/90) samt, 3 §, 4-6 §§ och 6 a § 1 mom. i lag av den 25 mars 1985 (288/85), som följer:

1 §

En utlåning kan äga aktier i finska affärsbanker och kreditinstitut på det sätt som stadgas i denna lag.

2 §

En utländsk kreditinrättning som i sitt hemland står under tillräcklig offentlig tillsyn kan inrätta ett filialkontor i Finland så som denna lag stadgar. På filialkontorets verksamhet tillämpas lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) eller lagen om finansieringsverksamhet (/), om inte något annat stadgas i denna lag, och på tillsynen över filialkontoret tillämpas lagen om bankspektionen (1273/90).

Med utländsk kreditinrättning avses en bank eller någon annan sammanslutning som på

basis av sin koncession i hemlandet i sin rörelse har rätt att av allmänheten ta emot depositioner eller andra tillgångar som skall återbetalas och som har rätt att bevilja krediter för egen räkning och vars verksamhet inte väsentligt avviker från den verksamhet som är tillåten för finska depositionsbanker eller sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet.

3 §

En utlåning har rätt att äga aktier i en affärsbank och i ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet, om en bestämmelse om detta har tagits in i bankens eller kreditinstitutets bolagsordning. I bolagsordningen skall därvid bestämmas att de aktier som är i utlåningars ägo inte får överstiga ett belopp som motsvarar tjugo procent av bankens eller kreditinstitutets aktie-

kapital. Dessutom skall det bestämmas att en utlänning får äga endast sådana aktier som försetts med en påskrift om att de kan överlåtas till en utlänning. Dylika aktier får inte medföra bättre rätt än de aktier som saknar påskrift, och med stöd av dessa aktier får vid bolagsstämma rösträtt utövas endast med en fjärdedel av röstetalet för de aktier som inte är försedda med påskrift och som kan användas vid bolagsstämman.

Statsrådet kan av särskilda skäl utan hinder av 1 mom. bevilja en utländsk kreditinrättning tillstånd att förvärva aktier som saknar påskrift i en affärsbank eller i ett kreditinstitut. Över ansökan om tillstånd skall Finlands Banks utlåtande inhämtas. Statsrådet har rätt att till tillståndet foga villkor som det anser att allmän fördel kräver.

Affärsbankens och kreditinstitutets styrelse skall övervaka att till en utlänning inte utges en aktier, interimisbevis eller talonger som en utlänning inte enligt denna lag får äga.

4 §

En utlänning har utan hinder av 3 § rätt att äga sådana aktier i en affärsbank eller ett kreditinstitut som han erhållit genom arv, testamente eller giftorätt.

Den som förlorat sitt finska medborgarskap bibehåller sina rättigheter i banken eller kreditinstitutet.

5 §

En utlänning har vid ökning av en affärsbanks eller ett kreditinstituts aktiekapital utan hinder av 3 § rätt att i förhållande till sitt tidigare innehav av motsvarande aktier i banken eller kreditinstitutet teckna sådana nya aktier som inte har försetts med en påskrift enligt i 3 § 1 mom.

6 §

En utlänning får inte införas som aktieägare

i en affärsbanks eller ett kreditinstituts aktiebok och aktieägarförteckning, ej heller har han rätt att utöva de rättigheter som tillkommer aktieägare i en bank eller ett kreditinstitut, om hans innehav inte överensstämmer med vad som stadgas i denna lag.

6 a §

En medlem av en affärsbanks eller ett kreditinstituts styrelse, som underlåter att uppfylla vad som stadgas i 3 § 3 mom. och 3 a § skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff stadgas i någon annan lag.

10 §

En utländsk kreditinrättning skall hos finansministeriet ansöka om tillstånd för filialkontor som inrättas i Finland. Över ansökan skall inhämtas utlåtanden av Finlands Bank och bankinspektionen. Om den kreditinrättning som inrättar filialkontoret enligt sin koncession får ta emot depositioner av allmänheten, skall över ansökan inhämtas dessutom utlåtanden av affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Till ansökan skall fogas de handlingar och utredningar som finansministeriet anser nödvändiga.

18 §

Om den kreditinrättning som inrättar filialkontoret enligt sin koncession får ta emot depositioner av allmänheten, skall filialkontoret, för att trygga deponenternas tillgodohavanden, höra till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.

Denna lag träder i kraft den

199 .

4. **Lag** om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1990 om bankinspektionen (1273/90) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 22 juli 1991 (1071/91), som följer:

1 §
Tillsyn över den verksamhet som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/), fondbolag, värdepappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanlutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper, optionsföretag, förmedlare och

marknadsgaranter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättningars representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registransvariga som har koncession för värdeandelsregister utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5. **Lag** om ändring av 5 och 18 §§ lagen om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 augusti 1969 om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån (553/69) 5 § samt 18 § 4 mom., sådana de lyder i lag av den 8 december 1978 (938/78), som följer:

5 §
Tillstånd att emittera obligationslån kan meddelas kommuner, kommunalförbund och församlingar, depositionsbanker, kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet (/) och aktiebolag vilkas aktiekapital och på grund av bestämmelserna i bolagsordningen upplagda fasta reservfonder uppgår till minst 500 000 mark, och andelslag vilkas reservfonder och andra med dessa jämförliga egna tillgångar uppgår till minst 500 000 mark, samt i handelsregistret införda öppna bolag, kommanditbolag och rederibolag, vilkas egna tillgångar kan beräknas uppgå till minst 500 000 mk, eller med dessa jämförliga utländska bolag.

18 §

Ett debenturelåns belopp får inte överstiga låntagarens egna tillgångar. Med egna tillgångar avses här i balansräkningen upptaget eget kapital och fonder, dock ej sådana fonder som har grundats för betalning av utgifter av omkostnadsnatur eller outdelade vinstmedel. Om låntagaren emitterat flera debenturelån, får de obetalda beloppen av dessa inte sammanlagt överstiga låntagarens egna tillgångar. Vad som stadgas i detta moment gäller inte depositionsbanker eller sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

6.

Lag**om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring 3 § 11 punkten sådan den lyder i lag av den 12 december 1941 (858/41), som följer:

3 §	tut samt pantlåneinrättningar;
Genom lag eller förordning stadgas särskilt	-----
om idkande av följande näringar:	-----
-----	-----
11) depositionsbanker och andra kreditinsti-	Denna lag träder i kraft den 199 .

7.

Lag**om ändring av 8 § lagen om konsumentombudsmannen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 januari 1978 om konsumentombudsmannen (40/78) 8 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1280/90), som följer:

8 §	mentombudsmannen innan han vidtar en åtgärd som avses i 1 mom. begära utlåtande av bankinspektionen.
-----	-----
Om ärendet gäller en depositionsbank eller ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/) skall konsu-	-----
-----	-----
-----	Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag**om ändring av 24 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 juli 1939 om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39) 24 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (408/82), som följer:

24 §	bolag eller sådana finska andelslag, ekonomiska föreningar och aktiebolag vilkas verksamhetsområde omfattar telefontrafik via telenät eller annan överföring av information med utnyttjande av elektromagnetiska vågor, Nordiska Investeringsbanken eller Nordiska projektexportfonden.
-----	-----
Vad som stadgas i denna lag om begränsningar av rätten för sammanslutningar att äga och besitta fast egendom och aktier tillämpas inte på sådana finska depositionsbanker som avses i lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90), på kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/), på försäkringsbolag, försäkringsföreningar, understödkassor, allmännyttiga kolonisationsaktie-	-----
-----	-----
-----	Denna lag träder i kraft den 199 .

9.

Lag om ändring av lagen om hypoteksföreningar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 8 december 1978 om hypoteksföreningar (936/78) 4 §, 18 § 2 mom. 7 punkten, 22 och 23 §§, 24 § 3 mom. och 26 § 3 mom.,
av dessa lagrum 4 § sådan det lyder delvisändrad genom lag av den 22 januari 1988(50/88), samt ändras 1 §, i 7 § 1 mom. det inledande stycket och 4 punkten och 2 mom., 9 § 1 mom., 18 § 2 mom. 6 punkten, 24 § 1 mom., 26 § 2 mom., rubriken för 5 kap. och 27 §, som följer:

1 §

En hypoteksförening är ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/). Dess ändamål är att av medel som främst anskaffats genom långfristiga lån bevilja långfristiga lån huvudsakligen mot in-teckningssäkerhet eller annan betryggande säkerhet.

7 §

Utöver vad som stadgas i 11 § lagen om finansieringsverksamhet skall i hypoteksföreningens stadgar anges:

4) till vilket belopp av värdet på den egendom som utgör säkerhet hypoteksföreningen kan bevilja lån mot denna säkerhet;

Om det i hypoteksföreningens stadgar bestäms att till stiftarna eller deras förmänstagare kan återbetalas det kapital de placerat i hypoteksföreningen, kan sådan återbetalning ske endast under förutsättning att det tillskottskapital som nämns i 26 § i sin helhet har återbetalts och att hypoteksföreningens soliditet inte äventyras på grund av återbetalningen.

9 §

Koncession skall beviljas en hypoteksförening, vars bildande är förenligt med allmänt intresse.

18 §

Hypoteksföreningens förvaltningsråd skall i synnerhet:

6) fastställa de allmänna villkoren för anskaffning av medel;

24 §

Hypoteksföreningen skall i första hand an-

vända anskaffade lånemedel för beviljande av lån åt sina medlemmar och dem som anmäler sig som medlemmar.

26 §

Tillskottskapitalet kan endast återbetalas endast så att hypoteksföreningens grundkapital inte minskas, att förhållandet mellan hypoteksföreningens eget kapital och förbindelser inte går under det som stadgas i 22 § lagen om finansieringsverksamhet och att återbetalningen inte under något år utgör mer än hälften av föregående års årsvinst.

5 kap.

Avbrytande av hypoteksföreningens verksamhet, likvidation och verksamhetens upphörande

27 §

Om hypoteksföreningen måste avbryta sin verksamhet eller försätts i likvidation skall, om inte annat stadgas nedan, i tillämpliga delar iakttas 8 kap. sparbankslagen (1270/90).

Har beslut icke fattats om fortsättande av verksamheten inom sådan hypoteksförening som trätt i likvidation, och har hypoteksföreningens egendom icke avträtts till konkurs, kan sedan hypoteksföreningens fordringar betalts eller medel för deras betalning avskilts och övriga förbindelser uppfyllts, till stiftarna eller till deras förmänstagare återbetalas deras i hypoteksföreningen placerade kapital, såframt återbetalningen enligt stadgarna kan ske.

Återstår härefter egendom, skall överskottet användas för det i hypoteksföreningens stadgar

bestämda ändamålet. Finansministeriet fattar vid behov beslut om användning av överskottet. förande, skall likaså förfaras på sätt i 2 och 3 mom. är stadgat.

Har hypoteksförening försatts i konkurs, och återstår medel efter konkursförfarandets slut- Denna lag träder i kraft den 199 .

10.

Lag

om ändring av 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 § lagen den 26 maj 1989 om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89), sådant detta lagrum lyder i lag av den 28 december 1990 (1286/90), som följer:

4 § lagen om finansieringsverksamhet (/) samt utländska kreditinstituts filialkontor i Finland.

Värdepappersförmedling får bedrivas endast av ett finskt aktiebolag som har fått koncession (värdepappersförmedlingsföretag) samt av depositionsbanker, kreditinstitut som nämns i

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag

om ändring av 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 kap. 4 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen (495/89), som följer:

4 § (/) och ett utländskt kreditinstituts filialkontor i Finland. Med *börsförmedlare* avses en värdepappersförmedlare som har rätt att bedriva handel på en fondbörs.

Med *värdepappersförmedlare* avses ett värdepappersförmedlingsföretag som nämns i 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89), en depositionsbank, ett kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 13 september 1991

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister Iiro Viinanen

2.

L a g**om ändring av lagen om depositionsbankernas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs 7 § 3 mom. och 20 § lagen den 28 december 1990 om depositionsbankernas verksamhet (1268/90),
 ändras 6 § 2 mom., 16 § 1 mom. och 58 § samt
 fogas till 27 § ett nytt 2 mom. samt nya 58 a – 58 c §§, som följer:

Gällande lydelse

Utöver depositionsbankerna endast Finlands Bank, Nordiska Investeringsbanken och hypoteksbankerna i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank". Utan hinder av förbudet får benämningen "bank" ingå i en firma eller användas för att beskriva en verksamhet, om det är uppenbart att användningen av benämningen inte är missvisande med hänsyn till verksamhetens art.

Föreslagen lydelse

6 §

Om inte annorlunda stadgas i någon annan lag får utöver depositionsbankerna endast Finlands Bank och Nordiska Investeringsbanken i sin firma eller annars för att ange arten av sin verksamhet använda benämningen "bank". Utan hinder av förbudet får benämningen "bank" ingå i en firma eller användas för att beskriva en verksamhet, om det är uppenbart att användningen av benämningen inte är missvisande med hänsyn till verksamhetens art.

7 §

En depositionsbank får inte emittera obligationslån.

(3 mom. upphävs)

16 §

I andra fastigheter samt aktier och andelar i fastighetssammanslutningar får en depositionsbank sammanlagt placera högst ett belopp som utgör 13 procent av bankens balansomslutning, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar tillstånd till ett större belopp.

16 §

I andra fastigheter samt aktier och andelar i fastighetssammanslutningar *än sådana som hyrs i samband med finansieringsverksamhet* får en depositionsbank sammanlagt placera högst ett belopp som utgör 13 procent av bankens balansomslutning, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar tillstånd till ett större belopp.

20 §

En depositionsbank får inte då den anordnar finansiering förbehålla sig annan rätt till vinst av en kunds rörelse än den som banken har i egenskap av ägare av aktie, andel eller annat värdepapper.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Bankinspektionen meddelar föreskrifter om hur de av depositionsbankens anläggningstillgångar som uthyrts i samband med finansieringsverksamhet skall beaktas vid beräkning av bankens soliditet enligt 23 §.

58 §

Den som är medlem eller suppleant i ett organ i en depositionsbank eller sammanslutning av depositionsbanker eller som är anställd vid en dylik bank eller sammanslutning, är skyldig att hålla hemligt vad han fått veta om en bankkunds eller någon annans ekonomiska ställning, privata angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemligheter, om det inte stadgas eller i behörig ordning föreskrivs att saken får yppas, eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att saken yppas. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till en banks bolagsstämma, principalernas möte, andelsstämma eller andelslags fullmäktige, ej heller till en aktieägare, delägare, deponent eller innehavare av grundfondsbevis eller placeringsandel som deltar i stämman eller mötet.

En depositionsbank har rätt att lämna uppgifter som avses i 1 mom. till en sammanslutning som hör till samma koncern, om medlemmarna i dess förvaltningsorgan eller dess tjänstemän binds av den tystnadsplikt som nämns i 1 mom. eller av en motsvarande tystnadsplikt och om det är nödvändigt att uppgifterna ges med tanke på den mottagande sammanslutningens riskkontroll.

Utan hinder av 1 mom. har varje depositionsbank rätt att bedriva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör till bankverksamheten.

58 §

Den som är medlem eller suppleant i ett organ i en depositionsbank eller sammanslutning av depositionsbanker eller som är anställd vid en dylik bank eller sammanslutning, är skyldig att hålla hemligt vad han fått veta om en bankkunds eller någon annans ekonomiska ställning, privata angelägenheter eller affärs- eller yrkeshemligheter, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att saken yppas. Sekretessbelagda uppgifter får inte heller lämnas till en banks bolagsstämma, principalernas möte, andelsstämma eller andelslags fullmäktige, ej heller till en aktieägare, delägare, deponent eller innehavare av grundfondsbevis eller placeringsandel som deltar i stämman eller mötet.

En depositionsbank har rätt lämna sådana uppgifter som avses i 1 mom. till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott samt även annars till myndigheter, som enligt lag har rätt att erhålla sådana uppgifter.

En depositionsbank har rätt att lämna uppgifter som avses i 1 mom. till en sammanslutning som hör till samma koncern, om medlemmarna i dess förvaltningsorgan eller dess tjänstemän binds av den tystnadsplikt som nämns i 1 mom. eller av en motsvarande tystnadsplikt och om det är nödvändigt att uppgifterna ges med tanke på den mottagande sammanslutningens riskkontroll.

Utan hinder av 1 mom. har varje depositionsbank rätt att bedriva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör till bankverksamheten.

58 a §

En depositionsbank skall, om så bestäms i obligationslånevillkoren, för varje obligationslån som banken ensam upptar, till bankinspektionen överlämna sådana säkerheter som bestäms i obligationslånevillkoren och som motsvarar

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

minst det sammanlagda nominella värdet av de obligationer som är i omlopp samt ett av bankinspektionen godkänt belopp av säkerheterna enligt villkoren för varje sådant obligationslån för vilket depositionsbanken ansvarar solidariskt tillsammans med någon annan låntagare.

Som temporär säkerhet för ett obligationslån som en depositionsbank upptagit kan banken i stället för sådana säkerheter som nämns i 1 mom. ställa även en borgensförbindelse av Finlands Bank, Postbanken Ab, en affärsbank, sparbank eller andelsbank eller till motsvarande belopp av dessa utfärdade depositionsbevis.

Temporära säkerheter skall så fort som möjligt och senast två år från det att de ställdes konverteras mot sådana säkerheter som anges i obligationslånevillkoren. Bankinspektionen kan bevilja sammanlagt två års uppskov för konverteringen.

58 b §

Om säkerheterna för ett obligationslån som en depositionsbank har tagit upp sjunker under det belopp som nämns i 58 a §, bolagsordningen eller stadgarna eller vad som föreskrivs i obligationslånevillkoren, skall depositionsbanken inom två månader ställa en tilläggssäkerhet som bankinspektionen godkänner.

58 c §

En depositionsbank får, om inte annat bestäms i obligationslånevillkoren, före förfallodagen byta tillbaka obligationer till deras nominella värde mot skuldebrev som utgör säkerhet för samma obligationslån. Sådana obligationer skall på amorteringsplanens följande betalningsdag användas för extra amortering av obligationslånet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

3.

Lag**om ändring av lagen om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom., 2 § 2 och 3 mom., 3 och 4—6 §§, 6 a § 1 mom., 10 § 1 mom. och 18 § 1 mom. lagen den 31 augusti 1978 om utlånnings rätt att äga aktier i finsk kreditinrättning och bedriva bankverksamhet i Finland (684/78),

dessas lagrum sådana de lyder 1 § 1 mom., 2 § 2 och 3 mom., 10 § 1 mom. och 18 § 1 mom. i lag av den 28 december 1990 (1282/90) samt, 3 §, 4—6 §§ och 6 a § 1 mom. i lag av den 25 mars 1985 (288/85), som följer:

Gällande lydelse

1 §

En utlåning kan äga aktier i finska affärsbanker, hypoteksbanker och kreditieaktiebolag på det sätt som stadgas i denna lag.

Föreslagen lydelse

1 §

En utlåning kan äga aktier i finska affärsbanker *och kreditinstitut* på det sätt som stadgas i denna lag.

2 §

En utländsk kreditinrättning som i sitt hemland står under tillräcklig offentlig tillsyn kan inrätta ett filialkontor i Finland så som denna lag stadgar. På filialkontorets verksamhet tillämpas lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) om inte något annat stadgas i denna lag, och på tillsynen över den lagen om bankinspektionen (1273/90).

Med utländsk kreditinrättning avses en bank eller någon annan sammanslutning som på basis av sin koncession i hemlandet i sin rörelse har rätt att av allmänheten ta emot depositioner eller andra tillgångar som skall återbetalas och som har rätt att bevilja krediter för egen räkning och vars verksamhet inte väsentligt avviker från den verksamhet som är tillåten för finska depositionsbanker.

En utländsk kreditinrättning som i sitt hemland står under tillräcklig offentlig tillsyn kan inrätta ett filialkontor i Finland så som denna lag stadgar. På filialkontorets verksamhet tillämpas lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) *eller lagen om finansieringsverksamhet* (/), om inte något annat stadgas i denna lag, och på tillsynen över filialkontoret tillämpas lagen om bankinspektionen (1273/90).

Med utländsk kreditinrättning avses en bank eller någon annan sammanslutning som på basis av sin koncession i hemlandet i sin rörelse har rätt att av allmänheten ta emot depositioner *eller andra tillgångar som skall återbetalas och som har rätt att bevilja krediter för egen räkning och vars verksamhet inte väsentligt avviker från den verksamhet som är tillåten för finska depositionsbanker eller sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet.*

3 §

En utlåning är berättigad att äga aktier i affärsbank, hypoteksbank och kreditbolag, om i bankens en bestämmelse därom. I bolagsord-

3 §

En utlåning *har rätt att äga aktier i en affärsbank och i ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet, om*

Gällande lydelse

ningen skall sålunda bestämmas att de aktier som är i utlänningars ägo inte får överstiga ett belopp som motsvarar tjugo procent av bankens eller kreditaktiebolagets aktiekapital. Dessutom skall det bestämmas att en utlänning får äga endast sådana aktier som försetts med en påskrift om att de kan överlätas till en utlänning. Dylika aktier får inte medföra bättre rätt än de aktier som saknar påskrift, och med stöd av dessa aktier får vid bolagsstämma rösträtt utövas endast med en fjärdedel av röstetalet för de aktier som inte är försedda med påskrift och som kan användas vid bolagsstämman.

Statsrådet kan av särskilda skäl utan hinder av 1 mom. bevilja en utländsk kreditinrättning tillstånd att förvärva aktier som saknar påskrift i en affärsbank hypoteksbank eller kreditaktiebolag. Angående ansökan om tillstånd skall Finlands Banks utlåtande inhämtas. Statsrådet har rätt att till tillståndet foga villkor som det anser att allmän fördel påkallar.

Affärsbankens, hypoteksbanks och kreditaktiebolag styrelse skall övervaka att till en utlänning inte utges aktie, interimsbevis eller talong som utlänning enligt denna lag får äga.

4 §

En utlänning har utan hinder av 3 § rätt att äga sådana aktier i en affärsbank, hypoteksbank och kreditaktiebolag som han erhållit genom arv, testamente eller giftorätt.

Den som förlorat sitt finska medborgarskap bibehåller sina rättigheter i banken eller kreditbolaget.

5 §

En utlänning har vid ökning av affärsbanks eller kreditaktiekapital utan hinder av 3 § berättigad att i förhållande till sitt tidigare innehav av motsvarande aktier i banken eller kreditaktiebolaget teckna sådana nya aktier som inte har försetts med en påskrift enligt i 3 § 1 mom.

6 §

En utlänning får inte införas som aktieägare i affärsbanks, hypoteksbanks eller kreditaktiebolags och aktieägarförteckning, ej heller har han rätt att utöva de rättigheter som tillkommer aktieägare i en bank eller kreditaktiebolag,

Föreslagen lydelse

bolagsordningen skall därvid bestämmas att de aktier som är i utlänningars ägo inte får överstiga ett belopp som motsvarar tjugo procent av bankens eller kreditinstitutets aktiekapital. Dessutom skall det bestämmas att en utlänning får äga endast sådana aktier som försetts med en påskrift om att de kan överlätas till en utlänning. Dylika aktier får inte medföra bättre rätt än de aktier som saknar påskrift, och med stöd av dessa aktier får vid bolagsstämma rösträtt utövas endast med en fjärdedel av röstetalet för de aktier som inte är försedda med påskrift och som kan användas vid bolagsstämman.

Statsrådet kan av särskilda skäl utan hinder av 1 mom. bevilja en utländsk kreditinrättning tillstånd att förvärva aktier som saknar påskrift i en affärsbank eller i ett kreditinstitut. Över ansökan om tillstånd skall Finlands Banks utlåtande inhämtas. Statsrådet har rätt att till tillståndet foga villkor som det anser att allmän fördel kräver.

Affärsbankens och kreditinstitutets styrelse skall övervaka att till en utlänning inte utges en aktier, interimsbevis eller talonger som en utlänning inte enligt denna lag får äga.

4 §

En utlänning har utan hinder av 3 § rätt att äga sådana aktier i en affärsbank eller ett kreditinstitut som han erhållit genom arv, testamente eller giftorätt.

Den som förlorat sitt finska medborgarskap bibehåller sina rättigheter i banken eller kreditinstitutet.

5 §

En utlänning har vid ökning av en affärsbanks eller ett kreditinstituts aktiekapital utan hinder av 3 § rätt att i förhållande till sitt tidigare innehav av motsvarande aktier i banken eller kreditinstitutet teckna sådana nya aktier som inte har försetts med en påskrift enligt i 3 § 1 mom.

6 §

En utlänning får inte införas som aktieägare i en affärsbanks eller ett kreditinstituts aktiebok och aktieägarförteckning, ej heller har han rätt att utöva de rättigheter som tillkommer aktieägare i en bank eller ett kreditinstitut, om

Gällande lydelse

om hans innehav inte överensstämmer med vad som stadgas i denna lag.

6 a §

En medlem av en affärsbanks, hypoteksbanks eller kreditaktiebolags styrelse, som underlåter att uppfylla vad som stadgas i 3 § 3 mom. och 3 a § skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff för gärningen stadgas i annan lag.

10 §

En utländsk kreditinrättning skall hos finansministeriet ansöka om tillstånd för filialkontor som inrättas i Finland. Över ansökan skall inhämtas utlåtanden av Finlands Bank, bankinspektionen samt affärsbankerna och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Till ansökan skall fogas de handlingar och utredningar som finansministeriet anser nödvändiga.

18 §

För att trygga deponenterna den skall filialkontoret höra till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.

Föreslagen lydelse

hans innehav inte överensstämmer med vad som stadgas i denna lag.

6 a §

En medlem av en affärsbanks eller *ett kreditinstitut*s styrelse, som underlåter att uppfylla vad som stadgas i 3 § 3 mom. och 3 a § skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff stadgas i någon annan lag.

10 §

En utländsk kreditinrättning skall hos finansministeriet ansöka om tillstånd för filialkontor som inrättas i Finland. Över ansökan skall inhämtas utlåtanden av Finlands Bank och bankinspektionen. *Om den kreditinrättning som inrättar filialkontoret enligt sin koncession får ta emot depositioner av allmänheten, skall över ansökan inhämtas dessutom ett utlåtande av affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.* Till ansökan skall fogas de handlingar och utredningar som finansministeriet anser nödvändiga.

18 §

Om den kreditinrättning som inrättar filialkontoret enligt sin koncession får ta emot depositioner av allmänheten, skall filialkontoret, för att trygga deponenternas tillgodohavanden, höra till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.

Denna lag träder i kraft den

199 .

4.

L a g

om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 december 1990 om bankinspektionen (1273/90) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 22 juli 1991 (1071/91), som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillsyn över verksamhet, som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, hypoteksbanker, hypoteksföreningar, kreditaktiebolag, fondbolag, värdepappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanslutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper, optionsföretag, förmedlare och marknadsgaranter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättnings representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registeransvariga som har koncession för värdeandelsregister, utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Föreslagen lydelse

1 §

Tillsyn över den verksamhet som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, *kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet* (/), fondbolag, värdepappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanslutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper, optionsföretag, förmedlare och marknadsgaranter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättnings representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registeransvariga som har koncession för värdeandelsregister utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den

199 .

5.

Lag

om ändring av 5 och 18 §§ lagen om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 augusti 1969 om obligations- och debenturelån samt övriga masskuldebrevslån (553/69) 5 § samt 18 § 4 mom., sådana de lyder i lag av den 8 december 1978 (938/78), som följer:

Gällande lydelse

5 §

Tillstånd att emittera obligationslån kan meddelas kommun, kommunalförbund, församling, hypoteksförening, aktiebolag, vars aktiebolag och på grund av bestämmelserna i bolagsordningen upplagda fasta reservfonder uppgår till minst 500 000 mark, och andelslag, vars reservfonder och andra med dessa jämförbara egna tillgångar uppgår till minst 500 000 mark, samt i handelsregistret infört öppet bolag, kommanditbolag och rederibolag, vars egna tillgångar kan beräknas uppgå till minst 500 000 mark, eller med dessa jämförbar utländsk sammanslutning.

Föreslagen lydelse

5 §

Tillstånd att emittera obligationslån kan meddelas kommuner, kommunalförbund och församlingar, *depositionsbanker*, *kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet* (/) och aktiebolag vilkas aktiekapital och på grund av bestämmelserna i bolagsordningen upplagda fasta reservfonder uppgår till minst 500 000 mark, och andelslag vilkas reservfonder och andra med dessa jämförbara egna tillgångar uppgår till minst 500 000 mark, samt i handelsregistret införda öppna bolag, kommanditbolag och rederibolag, vilkas egna tillgångar kan beräknas uppgå till minst 500 000 mk, eller med dessa jämförbara utländska bolag.

18 §

Ett debenturelåns belopp får ej överstiga låntagarens egna tillgångar. Med egna tillgångar avses här i balansräkningen upptaget eget kapital och fonder, dock ej sådana fonder som grundats för betalning av utgifter av omkostnadsnatur eller outdelade vinstmedel. Om låntagaren emitterat flera debenturelån, får de obetalda beloppen av desamma icke sammanlagt överstiga låntagarens egna tillgångar. Vad i detta moment stadgas gäller ej bank, hypoteksförening eller kreditaktiebolag.

Ett debenturelåns belopp får inte överstiga låntagarens egna tillgångar. Med egna tillgångar avses här i balansräkningen upptaget eget kapital och fonder, dock ej sådana fonder som har grundats för betalning av utgifter av omkostnadsnatur eller outdelade vinstmedel. Om låntagaren emitterat flera debenturelån, får de obetalda beloppen av dessa inte sammanlagt överstiga låntagarens egna tillgångar. Vad som stadgas i detta moment gäller inte *depositionsbanker eller sådana kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet* (/).

Denna lag träder i kraft den

199 .

6.

Lag**om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring 3 § 11 punkten sådan den lyder i lag av den 12 december 1941 (858/41), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Genom lag eller förordning stadgas särskilt
om idkande av följande näringar:

11) sparbanks- och annan bankrörelse samt
pantlåneinrättning;

11) *depositionsbanker och andra kreditinsti-
tut samt pantlåneinrättningar;*

Denna lag träder i kraft den _____ *199 .*

7.

Lag**om ändring av 8 § lagen om konsumentombudsmannen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 januari 1978 om konsumentombudsmannen (40/78) 8 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1280/90), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

Innan konsumentombudsmannen vidtar en
åtgärd som avses i 1 mom. skall han begära
utlåtande av bankinspektionen, om saken gäl-
ler en depositionsbank.

Om ärendet gäller en depositionsbank *eller
ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om
finansieringsverksamhet (/)* skall konsu-
mentombudsmannen innan han vidtar en åtgärd
som avses i 1 mom. begära utlåtande av
bankinspektionen.

Denna lag träder i kraft den _____ *199 .*

8.

Lag

om ändring av 24 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 juli 1939 om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39) 24 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (408/82), som följer:

Gällande lydelse

24 §

Vad i denna lag är stadgat om begränsning av rätten för sammanslutning att äga och besitta fast egendom och aktier tillämpas inte på sådana finska affärsbanker, hypoteksbanker, kreditaktiebolag, sparbanker, andelsbanker, försäkringsbolag, försäkringsföreningar, understödkassor, allmännyttiga kolonisationsaktiebolag eller sådana finska andelslag, ekonomiska föreningar och aktiebolag vilkas verksamhetsområde omfattar telefontrafik medelst telenät eller annan överföring av information med utnyttjande av elektromagnetiska vågor, Nordiska Investeringsbanken eller Nordiska projektexportfonden.

Föreslagen lydelse

24 §

Vad som stadgas i denna lag om begränsningar av rätten för sammanslutningar att äga och besitta fast egendom och aktier tillämpas inte på sådana finska *depositionsbanker som avses i lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90)*, på *kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/)*, på försäkringsbolag, försäkringsföreningar, understödkassor, allmännyttiga kolonisationsaktiebolag eller sådana finska andelslag, ekonomiska föreningar och aktiebolag vilkas verksamhetsområde omfattar telefontrafik via telenät eller annan överföring av information med utnyttjande av elektromagnetiska vågor, Nordiska Investeringsbanken eller Nordiska projektexportfonden.

Denna lag träder i kraft den

199 .

9.

Lag**om ändring av lagen om hypoteksföreningar**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 8 december 1978 om hypoteksföreningar (936/78) 4 §, 18 § 2 mom. 7 punkten, 22 och 23 §§, 24 § 3 mom. och 26 § 3 mom.,
 av dessa lagrum 4 § sådan det lyder delvisändrad genom lag av den 22 januari 1988(50/88), samt
 ändras 1 §, i 7 § 1 mom. det inledande stycket och 4 punkten och 2 mom., 9 § 1 mom., 18 § 2 mom. 6 punkten, 24 § 1 mom., 26 § 2 mom., rubriken för 5 kap. och 27 §, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Hypoteksförening är kreditinrättning, som har till ändamål att av medel som främst anskaffas genom obligationslån eller andra långfristiga amorteringslån huvudsakligen mot inteckningssäkerhet eller åt staten, kommuner, kommunalförbund och församlingar eller mot borgen ställd av dessa.

Utan hinder av stadgandet i 1 mom. får hypoteksförening mot betryggande säkerhet tillfälligt bevilja kredit av icke belånade medel.

4 §

Vad lagen om hypoteksbanker (545/69) stadgar om hypoteksbanker gäller i tillämpliga delar, om inte annat stadgas nedan, tillsyn över en hypoteksförenings verksamhet, inrättande av filialkontor och anmälningar till bankinspektionen samt hypoteksföreningens revision, rörelse och soliditet. Vad lagen om hypoteksbanker stadgar om skadeståndsskyldighet och straff tillämpas likaså på en hypoteksförening.

På hypoteksförening tillämpas dock icke vad i 3 § lagen om hypoteksbanker är stadgar angående tillämpning av gällande lagstiftning om aktiebolag på hypoteksbank.

Måste en hypoteksförenings verksamhet avbrytas eller försätts föreningen i likvidation skall, om inte annat stadgas nedan, i tillämpliga delar iakttas 80—110 §§ lagen om sparbanker (541/69).

Föreslagen lydelse

1 §

En hypoteksförening är ett sådant kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (/). Dess ändamål är att av medel som främst anskaffats genom långfristiga lån bevilja långfristiga lån huvudsakligen mot intecknings-säkerhet eller annan betryggande säkerhet.

4 §

(upphävs)

Gällande lydelse

7 §

I hypoteksförenings stadgar skall angivas:

4) till vilket belopp av värdet på den egendom som utgör säkerhet hypoteksförening kan bevilja lån mot *inteckning*;

Har i hypoteksförenings stadgar bestämts, att till stiftarna eller till deras förmånstagare kan återbetalas det kapital de placerat i hypoteksföreningen, kan sådan återbetalning ske endast under förutsättning att i 26 § nämnt tillskottskapital i sin helhet återbetalts, att hypoteksföreningens soliditet icke äventyras genom återbetalningen och att relationen mellan dess eget kapital och förbindelser även efter återbetalningen utgör minst fyra procent beräknat på sätt i 45 § lagen om hypoteksbanker är stadgat.

9 §

Koncession skall beviljas en hypoteksbank, vars bildande är förenligt med allmänt intresse och vars grundkapital anses vara tillräckligt.

18 §

Hypoteksföreningens förvaltningsråd skall i synnerhet:

6) fastställa de allmänna villkoren för anskaffning av medel;

7) att besluta om köp, försäljning, byte och inteckning av fast egendom utom i fråga om egendom som utgjort säkerhet för fordran;

22 §

Hypoteksförening får utan bankinspektionens tillstånd i fastigheter samt i aktier och andelar i fastighetssamfund och i kreditinrättningar som uteslutande bedriver bankverksamhet placera sammanlagt högst ett belopp, som motsvarar en och en halv gång beloppet av dess eget kapital.

Vid beräkandet av beloppet av ovan i 1 mom. avsedda placeringar jämställs med hypoteksföreningen tillhöriga aktier och andelar av hypoteksföreningen åt dylika samfund beviljade krediter i det förhållande, vari hypoteks-

Föreslagen lydelse

7 §

Utöver vad som stadgas i 10 § lagen om finansieringsverksamhet skall i hypoteksföreningens stadgar anges:

4) till vilket belopp av värdet på den egendom som utgör säkerhet hypoteksföreningen kan bevilja lån mot *denna säkerhet*;

Om det i hypoteksföreningens stadgar bestäms att till stiftarna eller deras förmånstagare kan återbetalas det kapital de placerat i hypoteksföreningen, kan sådan återbetalning ske endast under förutsättning att det tillskottskapital som nämns i 26 § i sin helhet har återbetalts och att hypoteksföreningens soliditet inte äventyras på grund av återbetalningen.

9 §

Koncession skall beviljas en hypoteksförening, vars bildande är förenligt med allmänt intresse.

6) fastställa de allmänna villkoren för anskaffning av medel;

(7 punkten upphävs)

(upphävs)

Gällande lydelse

föreningen tillhöriga aktier eller andelar står till samfundets hela aktie- eller andelskapital.

Vad i 22—26 §§ lagen om hypoteksbanker är stadgat tillämpas icke på hypoteksförening.

23 §

Hypoteksförening är berättigad att utan hinder av vad i 22 § samt i 21 § lagen om hypoteksbanker är stadgat temporärt förvärva egendom som utgjort pant eller säkerhet för dess oguldna fordran.

Hypoteksförening skall förvandla med stöd av denna paragraf förvärvad egendom i penningar så snart det kan ske utan förlust och senast inom fem år efter det egendomen förvärvats. Bankinspektionen kan av särskilt skäl bevilja uppskov därmed för högst ett år i sänder, sammanlagt för högst tre år. Härefter kan finansministeriet på bankinspektionens framtällning bevilja uppskov för högst ett år i sänder.

Om egendom, som hypoteksförening med stöd av denna paragraf förvärvat, skall hypoteksföreningen utan dröjsmål underrätta bankinspektionen.

24 §

Hypoteksförening skall använda lånemedel, som den anskaffat, för beviljande av lån åt sina medlemmar och åt dem vilka anmäler sig som medlemmar.

Det sammanlagda beloppet av sådana i 1 § 2 mom. avsedda tillfälliga krediter som beviljats av obelånade medel får ej överstiga fem procent av hypoteksföreningens kreditgivning.

26 §

Tillskottskapitalet kan återbetalas endast så, att hypoteksföreningens grundkapital icke nedsettes, att förhållandet mellan hypoteksföreningens eget kapital och förbindelser icke nedgår under vad i 45 § lagen om hypoteksbanker är stadgat och att återbetalning under vart år icke får ske till högre belopp än hälften av föregående års årsvinst.

På tillskottskapital kan av bankinspektionen godkänd ränta erläggas.

Föreslagen lydelse

24 §

Hypoteksföreningen skall i första hand använda anskaffade lånemedel för beviljande av lån åt sina medlemmar och dem som anmäler sig som medlemmar.

(3 mom. upphävs)

26 §

Tillskottskapitalet kan endast återbetalas endast så att hypoteksföreningens grundkapital inte minskas, att förhållandet mellan hypoteksföreningens eget kapital och förbindelser inte går under det som stadgas i 22 § lagen om finansieringsverksamhet och att återbetalningen inte under något år utgör mer än hälften av föregående års årsvinst.

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

5 kap.

**Upphörande med hypoteksförenings
verksamhet**

27 §

Har beslut icke fattats om fortsättande av verksamheten inom sådan hypoteksförening som trätt i likvidation, och har hypoteksföreningens egendom icke avträtts till konkurs, kan sedan hypoteksföreningens fordringar betalats eller medel för deras betalning avskilts och övriga förbindelser uppfyllts, till stiftarna eller till deras förmånstagare återbetalas deras i hypoteksföreningen placerade kapital, såframt återbetalningen enligt stadgarna kan ske.

Återstår härefter egendom, skall överskottet användas för det i hypoteksföreningens stadgar bestämda ändamålet. Finansministeriet fattar vid behov beslut om användning av överskottet.

Har hypoteksförening försatts i konkurs, och återstår medel efter konkursförfarandets slutförande, skall likaså förfaras på sätt i 1 och 2 mom. är stadgat.

Föreslagen lydelse

5 kap.

**Avbrytande av hypoteksföreningens
verksamhet, likvidation och verksamhetens
upphörande**

27 §

Om hypoteksföreningen måste avbryta sin verksamhet eller försätts i likvidation skall, i tillämpliga delar iaktas 8 kap. sparbankslagen (1270/90).

Har beslut icke fattats om fortsättande av verksamheten inom sådan hypoteksförening som trätt i likvidation, och har hypoteksföreningens egendom icke avträtts till konkurs, kan sedan hypoteksföreningens fordringar betalats eller medel för deras betalning avskilts och övriga förbindelser uppfyllts, till stiftarna eller till deras förmånstagare återbetalas deras i hypoteksföreningen placerade kapital, såframt återbetalningen enligt stadgarna kan ske.

Återstår härefter egendom, skall överskottet användas för det i hypoteksföreningens stadgar bestämda ändamålet. Finansministeriet fattar vid behov beslut om användning av överskottet.

Har hypoteksförening försatts i konkurs, och återstår medel efter konkursförfarandets slutförande, skall likaså förfaras på sätt i 2 och 3 mom. är stadgat.

Denna lag träder i kraft den

199 .

10.

Lag**om ändring av 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 § lagen den 26 maj 1989 om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89), sådant detta lagrum lyder i lag av den 28 december 1990 (1286/90), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Värdepappersförmedling får bedrivas endast av ett finskt aktiebolag som har fått koncession (*värdepappersförmedlingsföretag*) samt av depositionsbanker, och utländska kreditinrättnings filialkontor i Finland.

Föreslagen lydelse

4 §

Värdepappersförmedling får bedrivas endast av ett finskt aktiebolag som har fått koncession (*värdepappersförmedlingsföretag*) samt av depositionsbanker, *kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet (/)* samt utländska kreditinstituts filialkontor i Finland.

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag**om ändring av 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 kap. 4 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen (495/89) som följer:

Gällande lydelse

4 §

Med *värdepappersförmedlare* avses ett värdepappersförmedlingsföretag och en bank som nämns i 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89). Med *börsförmedlare* avses en värdepappersförmedlare som har rätt att bedriva handel på en fondbörs.

Föreslagen lydelse

4 §

Med *värdepappersförmedlare* avses ett värdepappersförmedlingsföretag som nämns i 4 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89), *en depositionsbank*, ett *kreditinstitut som nämns i lagen om finansieringsverksamhet (/)* och ett *utländskt kreditinstituts filialkontor i Finland*. Med *börsförmedlare* avses en värdepappersförmedlare som har rätt att bedriva handel på en fondbörs.

Denna lag träder i kraft den 199 .

